

"ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ ΙΔ'	ΤΕΥΧΟΣ 139	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1988	Γραφεία: Οδός Μαυρομυχάλη 7 Αθήνα 106 79 Τηλ 36.21 651 - 63 99.783
----------	---------------	------------------	---

Γιατρού Δημ. Καμαρούλια — Μονή Στομίτου, Στομίο Άωου Κονίτσης.

ΑΘΗΝΑ 1988

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
(ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΚΟΜΙΤΑΤΟ)
1906

ΠΑΝΑΓ ΔΑΓΚΛΗΣ
Υπαρχηγός Γενικού Έπιτελείου
Πρόεδρος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΥΜΑΣ
Γεν. Διευθυντής ΣΠΑΠ
Σ ΣΠΥΡΟΜΙΛΙΟΣ
Άρχηγός Χειμάρρας
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΛΑΣ
Άνθυπίαρχος
ΧΑΡ ΔΙΑΜΠΕΗΣ
Άνθυποπλοίαρχος
ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ
Λόγιος
ΜΙΛΤ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ
Υφηγητής Πανεπιστημίου
ΧΡ ΧΡΟΝΗΣ
Υπολογαγός Οικονομικού
ΠΕΡ ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ
Δικηγόρος
ΧΡ ΜΑΛΑΜΟΣ
Ταγματάρχης Μηχανικού
ΓΕΩΡΓ ΓΑΓΑΡΗΣ
Δημοσιογράφος
ΑΥΓ ΑΒΕΡΩΦ
Πολιτευτής

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
(ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΙΣ)
1934

Έπίτιμος Πρόεδρος
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ
Όμότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
Άκαδημαϊκός

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΠΡΟΕΔΡΟΙ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΛΑΧΟΣ
Ό από Ίουκρινίων Άρχιεπίσκοπος
Αθηνών και πάσης Ελλάδος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΥΜΑΣ
Γεν Διευθυντής ΣΠΑΠ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ Κ ΠΑΛΗΣ
Στρατηγός
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ
Άκαδημαϊκός
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΑΛΛΙΑΦΑΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ
Άκαδημαϊκός
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΒΑΡΕΤΟΣ
Δικηγόρος Δημοσιογράφος

“ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ”
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ - ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑ - ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ: όδός Μαυρομιχάλη 7
ΑΘΗΝΑ Κ.Α. 10679
ΤΗΛ. 36.21.651

Υπεύθυνος σύμφωνα με τό Νόμο:
ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ
Άγία Παρασκευή Άττικής - Τερψιθέας 64
Κ.Α. 15341
Τηλ. 6399.783

Τυπώνεται καί αποστέλλεται με αυτοπροαί-
ρετη συνδρομή 1000 δραχμών τό χρόνο.

Φωτογράφιση - Μοντάζ
ΑΦΟΙ ΠΙΝΑ
ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ 45
ΤΗΛ. 3636180

"ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ ΙΔ'	ΤΕΥΧ. 139	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1988	Γραφ.: Μαυρομιχάλη 7 · 106.79 'Αθήνα Τηλ. 36.21.651 — 63.99.783
----------	--------------	---------------	--

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Πρόσκληση σὲ ὄμιλία	121
Βιογραφικὰ ὀμιλητῆ Βασ. Κύρκου	123
Αλεξ. Χ. Μαρμπούλου. *Ανθρώποι τοῦ Τόπου μας. Κότο Φῶτος (ἱστορικο - λαογραφικὰ)	125
* Μιλτιάδης *Αθ. Οἰκονομίδης. *Ιταλικὲς ἀπόψεις γιὰ τὸν πόλεμο τοῦ *40	130
* Βασιλείου Γ. Μπαρᾶ. Γαλακτοκομικὰ καὶ Τυροκομικὰ ἀγγεῖα (Λαϊκὴ Βιοτεχνία)	134
Εὐθυμίου Στ. Νίκου. Καῦμοὶ καὶ Λαχτάρεις	150
Φιλολογικὰ καὶ Καλλιτεχνικὰ Πορτραῖτα. Βασ. Μπαρᾶς	152
Τῆς Συντάξεως. *Ἡπειρωτικὴ Πνευματικὴ Ζωὴ καὶ Κίνηση	153
Τῆς Συντάξεως. *Ἐσωτερικὴ Ζωὴ καὶ Κίνηση	157
Γεωργίου Γκίτζιου. Καῦμός (Ποίημα)	160

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ :

Γ. Μπρουζιώτης — Γ. Κατσαρός
Κωλέττη 4, 106 81
Τηλ. 360.38.20, ΑΘΗΝΑ

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ

Ἡ Ἡπειρωτικὴ Ἐταιρεία οργανώνει τὴν 31 Μαρτίου 1988, ἡμέρα Πέμπτη καὶ ὥρα 7.30' μ.μ. στὴ μεγάλη αἴθουσα τῆς Αρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, Ἐλευθ. Βενιζέλου 22 — Ομήρου τὴ δεύτερη κατὰ σειρά πνευματικὴ ἐκδήλωση τῆς περιόδου 1987—1988.

Θα μιλήσει μετὰ ἀπὸ εἰσήγηση τοῦ Προέδρου ο κ. Β α σ ί λ ε ι ο ς Κ ύ ρ κ ο ς, Καθηγητῆς τῆς ἱστορίας τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων, με θέμα: Ε π ί κ τ η τ ο ς : Ἡ μεταφυσικὴ τῆς Ἀρετῆς καὶ Ἐλευθερίας.

Παρακαλοῦμε νὰ ευαρεστηθεῖτε νὰ τιμήσετε τὴν Ἡπειρωτικὴ Ἐκδήλωση με τὴν παρουσία σας.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ.

Με τιμὴ

Ο Πρόεδρος

ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Γεν. Γραμματέας

ΣΤΑΘ. Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

Ο Κοσμήτωρ

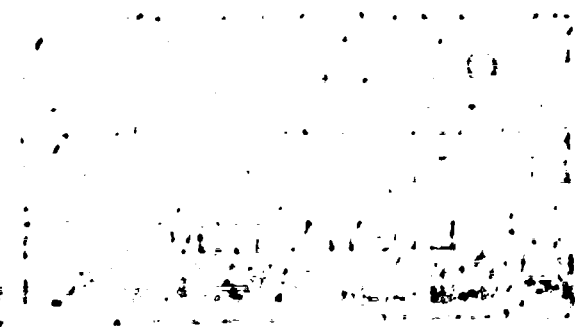
ΕΥΘΥΜ. ΝΙΚΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΓΟΠΙΟΥ ΜΑΣ

ΚΟΤΟ ΦΩΤΙΟΣ

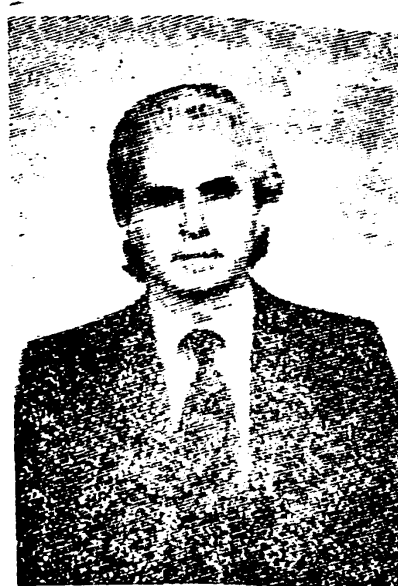

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΥΡΚΟΣ

Γεννήθηκε τὸ 1934 στὴν Ἀχλαδιά ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ, ὅπου τελείωσε τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο. Τελείωσε τὸ Α΄ Γυμνάσιο Ἀρρένων Καρδίτσας τὸ 1953 καὶ τὸν ἴδιο χρόνο ἐπέτυχε ὡς ὑπότροφος τοῦ Ι.Κ.Υ. στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἐλαβε τὸ πτυχίον τῆς Φιλολογίας τὸ 1960, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε ἐκπληρώσει καὶ τὶς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις.

Ἀπὸ τὸ 1960 ὡς τὸ 1963 δίδαξε σὲ ἰδιωτικὰ Γυμνάσια (Λαμία — Ἀθήνα). Ἀπὸ τὸ 1963 ὡς τὸ Φθινόπωρο τοῦ 1967 παρακολούθησε μαθήματα Φιλοσοφίας καὶ κλασσικῆς Φιλολογίας στὸ Πανεπιστήμιον τῆς Χαϊδελβέργης, μὲ ὑποτροφία τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως (DAAD) καὶ τοῦ οἰκείου Πανεπιστημίου (COLLEGIUM ACADEMICUM).

Στὴ Χαϊδελβέργη πρότεινε, ἀνέλαβε καὶ ἔγραψε κοντὰ στὸν καθηγητὴ H. G. GADAMER τὴ διδακτορικὴ διατριβὴ μὲ θέμα: «DIE RICHTUNG ALS WISSENSPROBLEM BEI ARISTOTELES» (ATHEN 1972, σσ. 192). Παράλληλα ἄκουσε τὶς παραδόσεις καὶ ἄλλων καθηγητῶν φιλοσοφίας (H. HENRICH, K. LOEITH κ.ἄ.) καὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν κλασσικὴν φιλοσοφίαν ἔλαβε μέρος σὲ σεμινάρια γιὰ τὴ Νεότερη Φιλοσοφία, τὴν Αἰσθητικὴν καὶ τὴν Γνωσιοθεωρίαν.

Κατὰ τὰ ἔτη τῶν σπουδῶν του στὸ Πανεπιστήμιον τῆς Χαϊδελβέργης δίδαξε δύο χρόνια (τέσσερα ἔξάμηνα) Νέα ἑλληνικὰ ὡς ἐντεταλμένος διδάσκαλος (BEAUFTRAGT) στὸ DOLMETSCHER INSTITUT τοῦ ἴδιου Πανεπιστημίου καὶ στοὺς φοιτητὰς τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ τμήματος.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφή του στὴν Ἑλλάδα τὸ Φθινόπωρο τοῦ 1967 δίδαξε ἓνα χρᾶνον (1967—68) σὲ ἰδιωτικὸ Γυμνάσιον (Ἀθήνα) καὶ τὸ 1969 διορίσθηκε βοηθὸς ἔδρας στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Παράλληλα δίδαξε δύο χρόνια ἑλληνικὰ στὰ τμήματα Ξένων Γλωσσῶν τῆς Πανεπιστημιακῆς Λέσχης (1970—72). Τὸ 1972 ὑπέβαλε τὴν παραίτησιν ἀπὸ τῆς θέσης τοῦ βοηθοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ ἐργάσθηκε ὡς συντάκτης — ὑπεύθυνος γιὰ τὰ πολιτιστικὰ θέματα — στὴν «Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, Α.Ε. (Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους) ἕως τὸ 1974 (14.10.74). Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ '84 διορίσθηκε στὸ Κέντρο Ἐκδόσεως Ἐρ-

γων Ἑλλήνων Συγγραφέων τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ὡς ὑπεύθυνος γιὰ τὰ φιλοσοφικά κείμενα.

Τὰ ἀκαδημαϊκὰ ἔτη 1975—1977 δίδαξε Εἰσαγωγή στὴ Φιλοσοφία καὶ σύγχρονα ρεύματα τῆς Φιλοσοφίας στὸ Κέντρο Ἐλευθέρων Σπουδῶν Γ. Δολιανίτη (1ο καὶ 2ο ἔτος).

Τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1981 ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων τὸν ἐξέλεξε καθηγητὴ στὴν ἔδρα τῆς Ἱστορίας τῆς Φιλοσοφίας.

Σπουδαιότερα δημοσιεύματα:

— DER TRAGISCHE MYTHOS UND DIE GESCHICHTE: Φιλοσοφία (1971).

— DIE DICHTUNG ALS WISSEN PR OBLEM BEI ARISTOTELIS, ATHEN 1972.

— Δύο ἀνθρωπολογικὲς θέσεις στὸ σοφιστὴ Ἀντιφῶντα: Μνήμων 1973, σσ. 63—90.

— Διάθεσις καὶ «διαθιγὴ». Δύο ἔννοιες ἀπὸ τὴν κοσμολογία τῶν Προσωκρατικῶν : Ἑλληνικά 1975, σσ. 275—292.

— Τραγικὴ ἀπορία καὶ σωκρατικὴ ζήτησις. Ἀπὸ τίς ἠθικὲς ἔννοιες τῆς τραγωδίας στὶς ἰδέες τοῦ Πλάτωνος : Φιλοσοφία 5/6 (1975—76), σσ. 207—223.

— Ἡ Δεύτερη Σοφιστικὴ: Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τόμ. ΣΤ', σσ. 392—402.

— Ἀριστοτέλης καὶ Μεγαρικοί, Πρακτικὴ Παγκοσμίου Συνεδρίου γιὰ τὸν Ἀριστοτέλη, τόμ. Α', Ἀθήνα 1980. (= ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ, 10/11 (1981).

— IMMANUEL KANT καὶ Ἀθα-

νάσιος Ψαλίδας, Ἀφιέρωμα στὸν Ε. Π. Παπανοῦτσο, τόμ. Α', Ἀθήνα 1980.

— Ὁ Μενέδημος καὶ ἡ ἐρετρικὴ Σχολή. Ἀνασύστασις καὶ μαρτυρίες. Ἀθήνα 1980.

— Ὁ ἀνθρωπολογικὸς χαρακτήρας τῆς Πολιτικῆς Φιλοσοφίας τοῦ Ἀριστοτέλη, Ἐπιστ. Ἐπετ. τῆς ΠΑΣΠΕ, Ἀθήνα 1981.

— Φιλοσοφικὴ θεώρησις τῶν ἀπαρχῶν τῆς ἑλληνικῆς Ἱστορίας, «Παρνασσός», τόμ. ΚΒ' 1980.

— Τὸ ὕφος τοῦ λόγου καὶ τὸ ἦθος τοῦ λέγοντος. Ἀπὸ τὴ θεωρία καὶ τὴ φιλοσοφία τῆς Ρητορικῆς τέχνης, Νέα Παιδεία 14, 1980.

— Ἡ θεωρία τοῦ φυσικοῦ δικαίου στὴν ἀρχαία Σοφιστικὴ καὶ στὸν Σπινόζα. «Φιλοσοφία καὶ Πολιτικὴ» Πρακτικὰ τοῦ Συνεδρίου, Ἀθήνα Καρδαμίτσα 1982.

— Ἡ ἀρχαία καὶ ἡ λεγόμενη «Δεύτερα Σοφιστικὴ». «Δωδώνη» ΙΑ', 1983 411—426.

— Θεόφιλος Καίρης, Ἔννοια καὶ περιεχόμενον τῆς φιλοσοφίας, ΔΙΑΒΑΣΩ, Νοέμβριος 1984.

— Ἡ «ὑγιὴς φιλοσοφία» καὶ ὁ Ἀδαμ. Κοραΐς, Πρακτ. Συνεδρίου, (Χίος 1983) 1984.

— Ὁ «μεταφυσικὸς» ὕλισμός τοῦ Δημόκριτου : μιὰ νέα θεωρία γιὰ τὸν κόσμον. Πρακτικὰ Συνάντησις στὸ Κέντρο «Δημήτρης Γληνός» 1984.

— ZWEI ANTHROPOLOGISCHE ASPEKTE DEIM ANTIPIH ON DEM SOPHISTEN, στὸ περιοδικὸ REVUE DE PHILOSOPHIE ANCIENNE 4 (1985).

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

ΚΟΤΟ ΦΩΤΟΣ

ΤΟΥ ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ

Ποιός ξέρει από ποιά θάθη ποιῶν αἰῶνων ἀναδύονται μερικὰ κυριῶ-
νυμα τοῦ τόπου μας, ὅπως τὸ Κό-
τ ο ς=ὄργη, χόλος, πὸ μᾶς θυμί-
ζει τὸν Ἀτρείδη Ἀγαμέμνονα ἢ τὸ
Μ ο ὑ λ ι ο ς σὲ πανηπειρωτικὴ
ἔκταση, πὸ μᾶς θυμίζει ἐπίσης τὸν
Ὀμηρικὸν Μούλιον, αἰχμητὴν = πο-
λεμιστὴν (Λ 739, Π. 696 καὶ Υ 472
τῆς Ἰλιάδας ἢ ἀκόμα τὸ Ὑ λ -
λ ο ς ὄνομα, πὸ ἔφερνε ἕνας συ-
νομήλικος χωριανὸς μου τῶν παι-
δικῶν μου χρόνων, τὸ ἴδιο ὄνομα
τοῦ υἱοῦ τοῦ μυθολογικοῦ Ἡρακλῆ.

Τοῦτα γιὰ τὸ βαφτιστικὸ, γιὰ νὰ
πᾶμε ἀμέσως στὸ παραγκόμι Φ ῶ -
τ ο ς, πὸ σημαίνει τὸν ἀντρειωμέ-
νο, τὸν πολέμαρχο ἄντρα, τὸν Ὀ-
μηρικὸ πάλι ("Ἐκτωρ δύο φῶτε κα-
τέκτανεν Ε 608, Ἀγήνορα φωτ' Ἀν-
τήνορος υἱὸν Φ. 346, αἵματι φωτῶν
Σ. 538 καὶ Μ. 430) πάλι τῆς Ἰλιά-
δας.

Ἀπὸ τὸ Χόρμοβο στὴν
Πολίτσανη

Αὐτὸ τὸ ὀμηρικὸ ὀνοματικὸ ζευ-
γάρι ἔφερε ὁ Πολιτσανίτης Κότο
Φῶτος γεννημένος, κατὰ τὶς οἰκο-

γενειακὲς παραδόσεις, στὰ 1850. Ὁ
πατέρας τοῦ Μητρο Φῶτος (Μ ἡ-
τ ρ ο ς) ὑποκοριστικὸ τοῦ Δημή-
τρης), ἄλλο λείψανο μητριαρχικὸ,
εἶχε διαφύγει ἀπὸ τὸ Χόρμοβο με-
τὰ τὶς συγκρούσεις, πὸ εἶχαν ἐκεῖ
οἱ τοπικὲς φάρες κατὰ τὴν ἀνάδει-
ξη τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ καὶ κατέληξε
στὴν ὀρεινὴ Πολίτσανη τοῦ Πωγω-
νίου.

Δὲν ξέρουμε τίποτε ἄλλο γιὰ τὸ
Μητρο Φῶτο Λιγοστὰ καὶ γιὰ τὰ
νεανικὰ τοῦ Κότο Φῶτου. Ἡ φήμη
τὸν φέρνει ἀτρόμητο παλληκάρι.
Εἶχε ὠκυποδία πὸ ἐκμηδένιζε τὶς
ἀποστάσεις καὶ οἱ ἀσχολίες τοῦ ἦ-
ταν γύρω ἀπὸ κοπάδια προβάτων,
ἐμπόριο τυριῶν, βουτύρων, μαλλιῶν,
δερμάτων καὶ γενικὰ ζωοεμπόριο,
τσαμπάζης, τσαμπαζιλίκι.

Εἶχε στὴ δούλεψή τοῦ Χριστια-
νοὺς καὶ Τουρκαλθανοὺς καὶ τὰ
κοπάδια τοῦ διακινουῦνταν πρὸς χει-
μαδιὰ μέχρι τὸ Ντουκάτι τῆς Αὐ-
λώνας ἀπὸ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου
καὶ μετὰ καὶ πρὸς τὶς κορφὲς τῆς
Νεμέρτσκας ἀπὸ τοῦ Ἀγίου Γεωρ-
γίου καὶ μετὰ. Ἐνα ἀέναο σύρε κι
ἔλα κάθε χρόνο ἀπὸ τὰ χειμαδιὰ

πρὸς τὰ βουνὰ καὶ ἀντίθετα.

Ἔντιμος στὶς συναλλαγές του εἶχε ἀποχτήσει τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν μπέηδων καὶ ἀγάδων, πού τοῦ ἐμπιστεύονταν τὰ κοπάδια τους. Καὶ μὲ προσωπικὲς ἐγγυήσεις του ἔκανε ἀνοιχτές συναλλαγές στὰ χωριά τοῦ Τεπελενίου καὶ τῆς Αὐλώνας, ὅπου πολλοὶ Πολιτσανίτες ὡς τὰ δικά μας χρόνια εἶχαν ἐπιβληθεῖ σὰν ἔμποροι καὶ ἐπαγγελματίες. Ὁ λόγος τιμῆς, ἡ μ π έ σ α ἦταν οἱ συναλλαγματικὲς χωρὶς ὑπογραφή.

Στὶς βαρυχειμωνιὲς τῆς δυσχείμερης Ἡπείρου ὑπέφεραν τὰ ζωντανὰ κι ὁ Κότο Φῶτος μὲ κοπάδια - σ μ ι γ ἄ δ ι α δικά του καὶ τῶν Ἀγαδομπέηδων τὰ διασφάλιζε στὴ Γκρίκα τῆς Σέλτσης, στὴ χαράδρα ἀνάμεσα στὸ βουνὸ τῆς Λιουντζουριάς καὶ τὸ Μακρύκαμπο - Μπουράτο - Καρφί.

Ἐκεῖ στὸ ἥπιο κλίμα τὰ ψοφήμια ἐπιζοῦσαν τοὺς μῆνες Νοέμβρη ὡς Μάρτη γιὰ νὰ θεριέψουν ἀπὸ τὸν Ἀπρίλη καὶ πέρα τρώγοντας τὰ μπουμπούκια τοῦ «καλοῦ» βουνοῦ τοῦ χωριοῦ Χλωμό, φημισμένου, κατὰ τὸ τραγούδι:

ὦ Χλωμό μωρὲ Χλωμό
πού ἔχεις τὸ βουνὸ καλό,
τὸ δίνεις τοῦ Κότο Φώτου
τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ πρώτου.

Νεμέρτσκα, τὸ ἀρσενικὸ βουνὸ μὲ τὸ πδύποτο τσάι

Τὰ βουνὰ, πού εἶπαμε, κι ἀκόμα τὸ Δεμπέλι, πού χωρίζει τὴν κοιλά-

δα τῆς Ζαγοριάς (ἔχι Ζαγοριοῦ) ἀπὸ τὴν κοιλάδα τῆς Πρεμετῆς καὶ ἡ Νεμέρτσκα (Ἄεροπος, Μερόπη) πού διασχίζει κάθετα τὰ σημερινὰ Ἑλληνοαλβανικὰ σύνορα ἦταν τὰ καλοκαιρινὰ ἐνδiciaτῆματα, στανοτόπια τῶν κοπαδιῶν.

«Ἄρσενικὸ» βουνὸ ἡ Νεμέρτσκα, σὰν τὸν Ταῦγετο. Χωρὶς στήθια - μπαλκόνια, ἄδεντρο τελείως πρὸς τὴ νοτιοδυτικὴ του πλευρά, μὲ λίγα δάση πρὸς τὴ βορειοανατολικὴ του. Ἀπότομο κι ἀπὸ τίς δυὸ πλευρές του. Ἡ χτένα τῆς κορυφογραμμῆς του ἔχει πολλὲς κορυφές, πού παίζουσι μὲ τὰ 2000 μέτρα. Ἄλλοῦ ἀγωνίζονται νὰ τὰ φτάσουν κι ἄλλοῦ τὰ περνοῦν κατὰ λίγα μέτρα.

Δὲ θὰ λησμονήσω μιὰ ἐξόρμηση οἰκοτροφείου τῆς Βοστίνης (Πωγωνιανῆς) τὸ 1932. Ἰούνιο μῆνα. Ξεκίνημά μας γιὰ τὴ Νεμέρτσκα. Κοντὰ στὴν ὄρειθατικὴ μας ἐξόρμηση καὶ ἡ προσπάθεια γιὰ συλλογὴ τσαγιοῦ, ὄνομαστοῦ γιὰ τὴν ποιότητά ἡμερώματα στὶς Δρυμάδες, χωριὸ στοὺς πρόποδες ἀκριβῶς στὰ Ἑλληνοαλβανικὰ σύνορα. Ἐπιδρομὴ στὶς κερασιές τοῦ χωριοῦ. Σὰν παγάκια ἀπὸ τὸ νυχτερινὸ ἀγιάζι κατέβαιναν τὰ ὄριμα κεράσια στὰ ἀχόρταγα λαρύγγια μας. Κι ἔπειτα ἀπ' αὐτὸ ἡ διάταξη τῆς ἀνοδικῆς πορείας δύο - δύο σὲ ἀνάπτυξη μ' ἓνα σακκὶ κάθε δυάδα. Χεριές - χεριές τὰ τροφαντὰ φυτὰ στιθάζονταν ἀπὸ τὰ 15χρονα καὶ 16χρονα ἀγῶρια στὰ σακκιά ὥστε σὲ μιὰ - δυὸ ὄρες καὶ φτάνοντας στὰ μισὰ τοῦ

βουνοῦ νὰ ἔχουν γεμίσει κι ἀσήκω-
τα πιά νὰ κριθεῖ ἡ τύχη τους νὰ πα-
ραμείνουν ἐκεῖ ὥστε κατὰ τὸ κατέ-
βασμά μας νὰ συνεχιστεῖ ἡ μεταφο-
ρά τους στὶς Δρυμάδες.

Κατὰ τὸ μεσημέρι ἔχομε φτάσει
στὴν ψηλότερη κορφή. Εἶναι ἀπερί-
γραπτο τὸ θέαμα, πὺ ἀπλώνεται
γύρω μας. Νοτιοανατολικά τὰ βου-
νὰ τοῦ Παπίγκου, τὸ Μιτισικέλι, ἡ λί-
μνη τῶν Ἰωαννίνων σὰν λεκάνη ὑ-
δραργύρου νὰ χρυσίζει μὲ τὶς ἀκτί-
νες τοῦ ἡλίου. Νότια ἡ Ὀλύτσκα
(Τόμαρος) δεξιότερα, δυτικότερα
τὰ βουνὰ τῆς Θεσπρωτίας ἡ Μουρ-
γκάνα, ἡ Στουγάρα. Δυτικὰ τὸ Φαρ-
δὺ βουνὸ μὲ τὴν κοιλάδα τοῦ Δρί-
νου — πίσωθὲ του τὸ Ἰόνιο - Ἀδρια-
τικὸ πέλαγος μὲ τὴν Κέρκυρα. Δυτι-
κὰ καὶ Βόρεια πιά ὁ ἀργυροδίνης
Ἄωος, ἀφοῦ ἔχει πάρει μαζί του
τὸ Σαραντάπορο καὶ τὸ Βοῖδομάτη,
στὰ Μεσογέφυρα, συστρέφεται σὰ
φίδι νὰ φτάσει στὸ Τεπελένι. Εἴμα-
στε ἐδῶ χορτασμένοι, εὐτυχισμέ-
νοι, ἀνάλαφροι, ξεκούραστοι, ἐλεύ-
θεροι, πατοῦμε τὴ νοητὴ γραμμὴ
τῶν συνόρων Ἑλλάδας — Ἀλθα-
νίας, μπαίνομε καὶ θγαίνομε στὰ
δύο κράτη χωρὶς λεσαὶ - πασέ, χω-
ρὶς διαβατήρια ἀτενίζομε τοὺς ὀρί-
ζοντες, παίζομε χιονιές μὲ τὰ λιγο-
στὰ χιόνια, τὶς χιονοῦρες, πὺ κρυ-
σταλλωμένες κείτονται στ' ἀπόσκια,
γιὰ ν' ἀποφασίσουμε κατὰ τὶς ἀπο-
γευματινὲς ὥρες νὰ κατέβουμε.

Κι ὅταν φτάνουμε στὰ πλάτωμα
πού ἔχαμε ἀφήσει τὰ γεμάτα σακ-
κιά παίρνομε τὴ μεγάλη ἀπόφαση.
Γιατί νὰ τὰ φορτωθοῦμε, ἀφοῦ ἡ ἀ-
πότομη κατηφοριὰ μέσα σὲ λίγα

λεπτὰ τῆς ὥρας θὰ τὰ ὀδηγήσει μό-
να τους στὶς Δρυμάδες;

— Ὡ τῆς παιδικῆς μωρίας!

Δεμένα σφιχτὰ τὰ σπρώξαμε μὲ
κατεύθυνση πρὸς Δρυμάδες. Ἀπὸ
τὰ πρῶτα μέτρα μὲ τὸ θάρος, τὴν
ταχύτητα, πὺ ἀπόχτησαν, μὲ τὰ
κοφτερὰ λιθάρια, τὶς σάρεις καὶ τὶς
νεροσυρμές, τὸ σέλι (Παλιο-
σέλι, Νοβοσέλι) πὺ ἐπὶ αἰῶνες ἔ-
χουν δημιουργήσει οἱ χιονοστιβά-
δες στὶς πλαγιές, ξεκοιλιαστῆκαν
καὶ στὴ συνέχεια χάθηκαν ἀπὸ τὰ
μάτια μας. Καὶ καθὼς κατεβαίνομε
πίσωθὲ τους βλέπαμε ν' ἀνεμίζουν
στοὺς θάμνους τῆς Νεμέρτσκας, στὰ
πουρνάρια καὶ τὶς ἀγριογκοριτσιές
κουρέλια ἀπὸ τὰ σακκιά τῆς ρί-
γας, ὅπως λεγόταν, πὺ εἶχαν
κρατήσει μόνον τὴ μοσχοβολιὰ ἀπὸ
τὸ τσάϊ τοῦ βουνοῦ.
Οὔτε ἓνα γιὰ δεῖγμα δὲν εἶχε φτά-
σει στὶς Δρυμάδες.

Ἐνα ἐμπορικὸ ξάφνισμα στοὺς Πατρινούς

Ἄλλὰ ξεστρατίσαμε συνεπαρμέ-
νοι ἀπὸ τὸ ὄραμα τῶν ἀναμνήσεων
τῶν παιδικῶν μας χρόνων κι ἀφή-
σαμε τὸν Κότο Φῶτο καὶ τὰ κοπά-
δια του, πὺ ἀνηφορίζαν σὲ τοῦτα
τὰ μέρη, ὅταν:

ἐλουλουδιάζαν τὰ βουνὰ
πρασίνιζαν οἱ κάμποι

Αὐτὲς οἱ στάνες τὸ φθινόπωρο
(τοῦ Ἁγίου Δημητρίου), ἀφοῦ εἶ-
χαν φάει τὰ «τσαίρια» τῆς Νεμέρ-
τσκας καὶ τῶν γύρω βουνῶν, κατη-

φορίζαν στα χειμαδιά πρὸς τὸ Τσάμικο (τὴ Θεσπρωτία) Σαγιάδα, Ἡγουμενίτσα, Πρέβεζα, Βουθρωτό, Ἄγιοι Σαράντα, Σωρονιά. Κι ὅταν στα μέσα καὶ τὰ τέλη τοῦ περασμένου αἰώνα κίνησε ὁ ἀτμός τὰ καράβια τῆς Ἀδριατικῆς, Λούδ - Τριεστίνου κι οἱ «Σπέτσες» τοῦ Γουδῆ, σέρφα, τσαγκάδια, βαποριές τοῦ ζωέμπορα Κότο Φώτου ἔφταναν στὴν Κέρκυρα, τὴν Πάτρα, τὸν Πειραιᾶ γιὰ σφάγια.

Καὶ μιὰ χρονιά οἱ χασάπηδες τῶν Πατρῶν τὰ φκιάξαν μεταξύ τους καὶ πῆγαν νὰ τὸν μπούκοτάρουν.

—Τί θὰ τὰ κάνει; σκέφτηκαν. Θὰ τοῦ ψοφήσουν κι ἔτσι θ' ἀναγκαστεῖ νὰ μᾶς τὰ δώσει μὲ τίς τιμές ποῦ τοῦ προσφέρουμε.

Ἄλλὰ ὁ ἐπιχειρηματικὸς Ἡπειρώτης ζωέμπορας μὲ τὸ κοφτερὸ μυαλό του δὲν πτοήθηκε. Πῆγε στὸ Δημαρχεῖο τῆς πόλης. Πῆρε ἄδεια ἀπὸ τὸ Ὑγειονομεῖο. Μάντρωσε τὰ ζωντανά, τὰ ἴσφαξε μὲ τοὺς ἀνθρώπους του καὶ τὰ μοίρασε στὴ φτωχολογία.

Ὁ Κότο Φῶτος συγκέντρωσε δύναμη καὶ πλοῦτο στὴ μικρὴ συντηρητικὴ κοινωνία τῆς ἐποχῆς του. Καὶ δὲν ἦταν μόνος. Ὁ Θανάσης Οἰκονομίδης, καθηγητὴς διωρισμένος ἀπὸ τὸν Χρηστάκη Ἐφέντη Ζωγράφο στὸ Κεστοράτειο Διδασκαλεῖο, λόγιος, λαογράφος, ἠθογράφος, ἦταν ὁ ἄλλος τροχὸς τοῦ ἄξονα τῆς τοπικῆς ἐπιρροῆς. Αὐτοὶ οἱ δύο κυβερνοῦσαν οὐσιαστικὰ τὴν περιοχὴ. Ἐπηρέαζαν τίς τουρκικὲς τοπικὲς ἀρχές, ὁ Ζωγράφος ἦταν καὶ τραπεζίτης τοῦ Σουλτάνου Ἀβ-

ντοῦλ Χαμίτ, ἐπηρεάζαν κι αὐτὴ τὴ Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως.

Καὶ ἡ ἀλθιανόφωνη μούσα ἀναγνώριζε αὐτὴ τὴν ἐπιρροή:

Πολιτσάν' τρεκίντ στεπὶ
Κότο Φώτουα μπιριντζί.¹

Δηλ. Πολίτσανη τριακόσια σπίτια — χίλιοι πεντακόσιοι ὡς χίλιοι ὀκτακόσιοι κάτοικοι — ὁ Κότο Φῶτος πρῶτος καὶ καλύτερος.

Μιὰ δημοτικὴ ἐπιδρομὴ ποῦ τελειώνει μὲ ζιαφέτι

Ὅπως εἶναι γνωστὸ τὴν Ἡπειρο μετὰ τὴν ἐξόντωση τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ λυμαίνονταν ἡ ληστεία. Ἐξ ἄλλου μετὰ τὴν ἀποτυχία τῶν ἀπελευθερωτικῶν κινημάτων 1854, 1878 καὶ τὴν ἄτυχη ἔκβαση τοῦ πολέμου τοῦ 1897 ἡ δημόσια ἀσφάλεια στὴν Ἡπειρο εἶχε ἀπόλυτα διαταραχθεῖ. Πολλοὶ ἀγωνιστὲς τῶν κινημάτων ἐκείνων, συνηθισμένοι στὰ δπλα πιά, καὶ ἐπικηρυγμένοι, ἐξέπεσαν σὲ κοινούς ληστὲς κακουροῦντες ἀδιάκριτα κατὰ Τούρκων καὶ Χριστιανῶν.

Τέτοιοι διακρίθηκαν στὸ τέλος τοῦ 19ου αἰώνα καὶ στὶς ἀρχές τοῦ 20οῦ, στὴν περιοχὴ μας, οἱ Τουρκαλχανοὶ Σιέμο Χαϊντούτης, καὶ Σάκιο Λάπας, ὁ Μπέγιο Κέρμας καὶ ὁ Χριστιανὸς Χριστάκη Πεστάνης καὶ Τάσιο Φετάνης ἀπὸ τὸ Κούτσι τοῦ Κουρβελείου.

Ὁ Τάσιο Φετάνης κάποια ἐποχὴ

1. Μπυριντζί = λ. τουρκικὴ σερῶτος καὶ καλύτερος.

γύρω στα 1880 κύκλωσε με τούς συντρόφους του την Πολίτσανη πιάνοντας τὸ Μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ἕνα χιλιόμετρο μακριά, πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς Ζαγοριᾶς.

Πάλι ἡ ἀλθανόφωνη Μοῦσα μᾶς ὑπομνηματίζει ἱστορικὰ τὸ περιστατικό:

Νὲ κερσὶ τὲ Μοναστήρι
ντόλι Γκουμένι ε θίρι.
—Γκρίενι, ο Πολιτσάνι
νὰ πλακόσ' Τάσιο Φετάνη.

Δηλαδή:

Καρσὶ (ἀπέναντι) στὸ Μοναστήρι
βγήκε ὁ Γούμενος καὶ φώναξε:
—Σηκωθείτε, ὦ Πολιτσανίτες
μᾶς πλάκωσε ὁ Τάσιο Φετάνης.

Οἱ ληστὲς ἦταν τέλεια πληροφορημένοι γιὰ τὸ «ἔχει» κάθε χωριανοῦ στα χωριά τῆς Λιούντζης, τοῦ Πωγωνίου, τῆς Ζαγοριᾶς καὶ τοῦ Ζαγορίου πὺ ζοῦσαν, ἀπὸ τὰ ἐμβάσματα τῆς Ξενιτειᾶς. Καὶ αὐτὸ γιὰ τὸς τρεῖς πρῶτες Ἐπαρχίες εἶχαν τούς πράκτορες τους Λιάμπηδες τοῦ Κουρβελεσιοῦ, πὺ ὑπηρετοῦσαν σ' αὐτὲς σὰν μισθωτοὶ ντεουντερτζήδες = φύλακες, ντραγάτες, τσομπαναραῖοι στα Χριστανικά σπίτια. Στὸ Ζαγόρι αὐτοὶ προέρχονταν ἀπὸ τὴ Λάκκα Σούλι.

Στὶς φωνές τοῦ Ἡγουμένου ἔτρεξε ὁ Κότο Φῶτος με τούς ἀνθρώπους του.

Συναντιοῦνται με τὸ λήσταρχο.
—Τί τρέχει, Καπετάνιε;

—Θέλουμε παράδες ἀπὸ τὴν Πολίτσανη καὶ δὲ φεύγουμε ἂν δὲν μᾶς δώκετε, ἀπάντησε ὁ Φετάνης.

—Οἱ Πολιτσανίτες ἔχουν παράδες καὶ θὰ σᾶς δώκουν, τοῦ λέει ὁ Κότο Φῶτος. Ἄν εἴμεστε φίλοι θὰ πάρετε, ἂν ἤρθετε σὰν ἐχθροὶ ἔχουμε κι ἐμεῖς ντουφέκια, πὺ ρίχνουν πιὸ μακριὰ ἀπ' τὰ δικά σας. Μόνε κοπιάστε σὰ φίλοι στὸ ἀρχοντικό μου καὶ κεῖ θὰ τὰ βροῦμε...

Οἱ τέσσερις - πέντε τοῦ Μοναστηριοῦ κατέβασαν τὰ ντουφέκια με τὸν ἀρχηγό τους μαζί κι ἀκολούθησαν τὸν Κότο Φῶτο, ἐνῶ δεκάδες καρπούλια γύρω - γύρω με τὸ χέρι στὴ σκανδάλη σημάδευαν τὴν Πολίτσανη.

Στ' ἀρχοντικό του φιλοξενήθηκαν ὅπως φιλοξενοῦνται οἱ ξένοι στὴ Λιούντζη, στὸ Πωγώνι καὶ τὸ Ζαγόρι. Γλυκοδοχεῖο στὸ δίσκο, κουταλάκια σ' ἕνα ποτήρι με κρῦο νερό. Κρῦοι μεζέδες καὶ μπουρέκια με τὸ φημισμένο ρακὶ τῆς Πρεμετῆς, ἐνῶ οἱ πιστικοὶ τοῦ Φῶτου, διαταγμένοι ἀπ' αὐτόν, ἔσφαζαν ἀρνιὰ κι ἐτοίμαζαν τὶς φωτιές.

—Ἔρθαμαν γιὰ π α ρ ά δ ε ς, ὁρὲ ἀρχοντα, εἶπε, κάποια στιγμή, ἀνήσυχος ἀπὸ τὶς ἐτοιμασίες, ὁ Φετάνης, κι ὄχι γιὰ ζ ι α φ έ τ ι.

— Ἐδῶ εἴμεστε στὸ ὀτζάκι μου διατάζω ἐγὼ καπετάνιε, ἀπάντησε ὁ Φῶτος. Καὶ θὰ φάτε καὶ θὰ πιῆτε καὶ θὰ χορέψουμε καὶ παράδες θὰ σᾶς δώκουμε.

Κι ἕνα σου καὶ ἕνα μου τὰ ρακιά. Καὶ στοὺς ὀντάδες ἀνοίγουν οἱ πόρτες κι ἔμπαιναν, ἕνας - ἕνας σκια-
(ΣΥΝΕΧΕΙΑ στὴ σελίδα 156)

ΙΤΑΛΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ '40

* ΤΟΥ ΜΙΛΤΙΑΔΗ ΑΘ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ

(Συνέχεια του προηγούμενου)

Λίγες μέρες αργότερα ή κατάστασις στη Ρώμη (μοιραία συνέπεια τῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ στη Βόρειο Ἡπειρον) χειροτερεύει ἀκόμα περισσότερο.

Ὁ Φαρινάτσι ὁ περιβόητος Γενικός Γραμματέας τοῦ Φασιστικοῦ Κόμματος δημοσιεύει στὸ ἐπίσημο δημοσιογραφικὸ ὄργανο αὐτοῦ ἀγρίαν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Ἰταλικοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου ἐξ αἰτίας τῶν ἀποτυχιῶν στὴν Ἀλβανία, καί, καλούμενος ν' ἀνακαλέσῃ ὅσα ἔγραψεν ἀρνεῖται νὰ τὸ πράξῃ.

Ὁ Παβολίνι, Ὑπουργὸς Παιδείας (ἄλλο πρωτοπαλλήκαρο τοῦ Κόμματος) ἐνεχείρισε στὸν Μουσολίνι ἀναφορὰν γιὰ ὅσα τοῦ εἶχε πῆ πρό ἡμερῶν ὁ Μπατόλιο, κατηγορῶν ἐμμέσως τὸν ἴδιον τὸν Μουσολίνι γιὰ τὴν ἀποτυχίαν εἰς τὴν Ἀλβανίαν καὶ ζητῶν νὰ παύσῃ οὗτος ν' ἀναμιγνύεται, γιὰ νὰ μπορέσουν οἱ στρατιωτικοὶ νὰ διορθώσουν λίγο τὴν κατάσταση.

Τὴν ἀναφορὰν αὐτὴν τοῦ Παβολίνι τὴν ἔδειξε ὁ Μουσολίνι στὸν Μπαντόλιο, κι' ἐκεῖνος, εἰς ἀπάντησιν, ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του.

Ἀλλὰ τὴν εἰκόνα τῆς δημιουργηθείσης τότε καταστάσεως

μᾶς δίδει ὁ Τσιάνο μὲ τὴν πληροφορίαν ποὺ ἐνέγραψε, ὅτι δηλαδὴ στὶς 26 Νοεμβρίου οἱ κλητῆρες τοῦ Παλάτσο Βενέτσια εἶχανε λάβει διαταγὴ νὰ ὀδηγοῦν τοὺς κορυφαίους τῆς πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς διοικήσεως σὲ χωριστὰ δωμάτια «γιὰ νὰ προληφθῇ ἡ γενικὴ σύρραξις», (μποροῦμε νὰ σχηματίσωμε μικρὰν ἰδέαν περὶ τοῦ ποῖα κατάστασις εἶχε δημιουργηθεῖ).

Στὶς 26 Νοεμβρίου γύρισε στὴ Ρώμη, ἀφοῦ εἶχε παραμείνει πολὺν καιρὸ στὴν Ἀλβανία ὁ Ὑφυπουργὸς τῆς ἀεροπορίας καὶ προσωπικὸς φίλος τοῦ Μουσολίνι, Πρίκολο. Γίνεται ἀμέσως δεκτὸς ἀπὸ τὸν Ντουῦτσε, γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ πλήρη ἀναφορὰν.

«Τὸν θρῆκα, γράφει ὁ Πρίκολο στὸ βιβλίον του ποὺ ἔχει κυκλοφορήσει «Ἀδράνεια κατὰ τοῦ Ἡρωῖσμοῦ», νὰ κάθεται μπροστὰ σ' ἕναν μεγάλον ἀνάγλυφον χάρτην τῆς Ἀλβανίας καὶ μοῦ εἶπε: «Βλέπετε περὶ τὴ μισή μου μέρα τουλάχιστο, μπροστὰ στὸν χάρτη αὐτόν. Τώρα ξεύρω καὶ τὰ μονοπάτια ἀκόμα τῆς Ἀλβανίας». Καὶ ὁ Πρίκολο συνεχίζει: «Τὰ νέα ὁμῶς ἀπὸ τὸ Μέτωπο διαρκῶς καὶ περισσότερο ἀνησυχητικά.

Ἡ Μεραρχία «ΜΠΑΡΙ» μετὰ τὴν

υποχώρησιν τοῦ Σώματος στρατοῦ ΝΑΣΤΙ ἀπὸ τὴν Κορυτσάν, θρέθηκε εἰς ἐξαιρετικῶς κρίσιμον θέσιν. Ὑφισταμένη ἀγρίαν ἐπίθεσιν κατὰ μέτωπον καὶ ἀπὸ τὰ πλευρά, κυριολεκτικῶς συνετρίβη.

Στις 28, ὁ Τσιάνο ἔγραφε:

«Τὰ νέα ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν εἶναι ἄσχημα· ἡ Ἑλληνικὴ πίεσις συνεχίζεται, πρὸ πάντων ὅμως ἐξασθενεῖ ἡ δική μας ἀντίστασις».

Στις 30 Νοεμβρίου ὁ ἴδιος δίδει μικρὰν ἀφήγησιν τῶν διαδραματισθέντων κατὰ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον τὸ ὁποῖον συνεκάλεσεν ὁ Ντουῦτσε, γιὰ νὰ δώσῃ στοὺς ὑπουργούς του, ὅσοι δὲν ἦτανε ἀκόμα πληροφορημένοι περὶ τῆς καταστάσεως μικρὰν εἰκόνα τῆς τραγικότητος αὐτῆς καὶ γιὰ ν' ἀπαλλαγῇ ὁ ἴδιος ἀπὸ τὰς εὐθύνας ποῦ τοῦ κατελόγιζαν ἕνεκα τῆς ἀποτυχίας οἱ στρατιωτικοὶ καὶ φίλοι τοῦ Μπαντόλιο.

Ἐτόνισε λοιπὸν κατ' αὐτὸ ὁ Μουσολίνι ὅτι ἀνελάμβανεν ὅλας τὰς εὐθύνας διὰ τὴν ἐπίθεσιν, ὄχι ὅμως καὶ τὰς στρατιωτικὰς. Ἄλλωστε ὁ Μπαντόλιο ὅταν ἐνεφανίσθη ἡ ἐπίθεσις αὐτῆ ὄχι μόνον σύμφωνος ἦτο, ἀλλὰ καὶ ὑπερενθουσιώδης. Ὁ χειρισμὸς τῆς πολιτικῆς πλευρᾶς τοῦ ζητήματος ἦτο τέλειος. Ὁ στρατιωτικὸς ὅμως τελείως ἀτυχῆς καὶ ἀνεπαρκῆς.

Καὶ συνεχίζει ὁ Τσιάνο:

Ὁ Ντουῦτσε, δὲν ἀπέκρυψε τὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεως, δηλαδὴ τὴν ἐπικειμένην πλέον υποχώρησιν εἰς τὸ νότιον μέτωπον καὶ τὴν ἐξελισσομένην ἐπίθεσιν τοῦ ἐχθροῦ,

εἰς τὴν ζώνην τοῦ Πόγραδετς, εἰπὼν «Ἡ κατάστασις εἶναι σοβαρὰ· δὲν ἀποκλείεται μάλιστα ν' ἀποθῆ καὶ τραγικῆ».

Εἰς τὸ ἴδιον Ὑπουργικὸν Συμβούλιον προεκλήθη ἀληθινὴ ἀγανάκτησις ἐναντίον τοῦ ντὲ Βέκκι, ὅταν ὁ Μουσολίνι ἀνέφερε τὸ ὄνομά του καὶ ἐδιάβασε τὰ τηλεγραφήματά του διὰ τῶν ὁποίων τὸν ἐξώθησε νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ σοβαρὰ καὶ ἐπικίνδυνη αὐτὴ διὰ τὴν Ἰταλίαν κατάστασις λαμβάνει στίς 4 Δεκεμβρίου μορφήν ἀληθινοῦ πανικοῦ πιά. Ἐχομεν ἐν προκειμένῳ τὰς ἀφηγήσεις τῶν Τσιάνο, Ἀρμελίνι καὶ Πρίκολο οἱ ὁποῖοι συμφωνοῦν ἀπολύτως ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἱστορικὰ καὶ θαρυσήμαντα γεγονότα τὰ ὁποῖα ἐξελίχθησαν εἰς τὴν Ρώμην, καὶ μόνον μετὰ τὸν πόλεμον, ὅπως εἶπαμε, γινήκανε γνωστά.

Ἴδου τί ἔγραψαν:

«Ὅταν τὸ πρωῖ τῆς 4ης Δεκεμβρίου ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας Πρίκολο πῆγε στὸν Μουσολίνι γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ τὴ συνηθισμένη του ἀναφορά, βρῆκε συγκεντρωμένους στὸν προθάλαμο τοὺς περισσοτέρους καὶ κυριώτερους ἀπὸ τοὺς Ὑπουργούς του, νὰ συζητοῦνε μὲ προφανῆ ἐρεθισμὸ καὶ ἀφθονες χειρονομίες.

Περισσότερο ἀπ' ὅλους φώναζε καὶ χειρονομοῦσε ὁ Τσιάνο. Τὸ τί εἶχε συμβεῖ μᾶς τὸ διηγείται ὁ ἴδιος. «Πολὺ ἐνωρίς, γράφει, λίγο μετὰ τὰ ξημερώματα τὸν εἶχε πᾶρει στὸ τηλέφωνο ὁ νέος ὑφυπουργ-

γός τῶν Στρατιωτικῶν καί τοῦ εἶχε ἀναγγεῖλει ὅτι οἱ "Ἕλληνες εἶχανε πάρει τὸ Πόγραδετς καί σπάσει τις Ἰταλικές γραμμές. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν ἦτανε καί τὸ χειρότερο. Ὁ νέος Ἰταλὸς ἀρχιστράτηγος στὴν Ἀλβανία, (ὁ Σοντοῦ), ἐκφράζει κατηγορηματικὰ καί χωρὶς δισταγμὸ τὴν γνώμη ὅτι ὁποιαδήποτε στρατιωτικὴ ἐνέργεια γιὰ νὰ ἀντιδράσωμε κατὰ τῆς καταστάσεως πού ἔχει δημιουργηθῆ εἶναι πιά ἀδύνατη καί ὅτι τὸ σιᾶξιμο πρέπει νὰ γίνῃ μονάχα μὲ τὴν πολιτικὴν παρέμβασιν.

Ποιὰν ἔννοιαν εἶχε τὸ διάβημα αὐτὸ τοῦ νέου Ἰταλοῦ ἀρχιστρατήγου, καθορίζει σαφέστερα ὁ Πρίκολο ὁ ὁποῖος γράφει:

«Τὴν νύχτα εἶχε φθάσει στὸν Πρωθυπουργὸν ἕνα μακρότατον τηλεγράφημα τοῦ στρατηγοῦ Σοντοῦ, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ἐξέθετε τὴν τραγικὴν κατάστασιν εἰς τὸ μέτωπον καί τῶν δύο ἐν Ἀλβανία Ἰταλικῶν στρατιῶν ἐδήλωνε κατηγορηματικὰ τὴν ἀπόλυτη ἀδυναμίαν του νὰ εὔρη φάρμακον στρατιωτικοῦ χαρακτῆρος, δι τὴν θεραπείαν τῆς καταστάσεως αὐτῆς καί παρακαλοῦσε τὸν Πρωθυπουργὸν νὰ ἐπιτύχῃ πολιτικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς Ἰταλοελληνικῆς συρράξεως. Ἐπρόκειτο δηλονότι περὶ σαφεστάτης προσκλήσεως τοῦ Σοντοῦ πρὸς αἴτησιν ἀνακωχῆς».

Τὸ γεγονός τοῦτο ἐπιθεβαιώνει καί ὁ Τσιάνο ἀφηγούμενος ὡς ἐξῆς τὰ τῆς συναντήσεώς του τὴν πρωΐαν ἐκείνην μὲ τὸν Μουσολίνι.

«Ὁ Ντουτσε μὲ καλεῖ εἰς τὸ Παλάτιο Βενέτσια. Τὸν εὐρίσκω ἀπο-

θαρρυμένον ὅσο σὲ καμμίαν ἄλλη προηγούμενη φορά. Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἄλλη διέξοδος, μοῦ λέει. Εἶναι παράδοξον καί γελοῖον, ἀλλ' εἶναι γεγονός. Πρέπει νὰ παρακαλέσωμεν μέσω τοῦ Χίτλερ νὰ μᾶς δοθῆ ἀνακωχῆ».

Εἰς αὐτὰ τοῦ ἀπήντησα:

«Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον! Οἱ Ἕλληνες θὰ ζητήσουν, ὡς πρῶτον τῶν ὄρων τὴν προσωπικὴν ἐγγύησιν τοῦ Χίτλερ ὅτι ποτὲ πλέον δὲν θὰ γίνῃ καμμιὰ ἀπόπειρα ἐναντίον τῶν. Θὰ προτιμοῦσα νὰ φυτέψω μιὰ σφαῖρα στὸ κεφάλι μου, παρά νὰ τηλεφωνήσω στὸν Ρίμπεντροπ. Εἶναι δυνατόν νὰ νικηθῆκαμε ὀριστικὰ; Μήπως ὁ ἀρχιστράτηγος κατέθεσε τὰ ὄπλα πρὶν ἢ τὰ καταθέσουν οἱ ἄντρες του; Δὲν εἶμαι σὲ θέση νὰ κάμω στρατιωτικὰς ὑποδείξεις, ἀλλ' ἢ αὐστηρὰ λογικὴ μοῦ λέει ὅτι θὰ εἶναι πάντοτε δυνατό, ἂν δὲν ἤρχισεν ἀκόμα ἡ πανικόβλητη φυγὴ, νὰ ἐγκατασταθῆ ἕνα προγεφύρωμα στὸν Αὐλῶνα, καί μὲ νέας δυνάμεις μιὰ γραμμὴ ἀσφαλείας στὸν ποταμὸν Σκούμπ... Ἐκεῖνο πού ἔχει σημασίαν σήμερα εἶναι ν' ἀντισταθοῦμε καί νὰ μείνωμε στὴν Ἀλβανία. Ὁ καιρὸς θὰ μᾶς φέρῃ τὴ νίκη. Ἐὰν ὅμως τὰ ἐγκαταλείψωμε τώρα, αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ τέλος».

Ὁ Μουσολίνι μὲ ἀκούει καί ἀποφασίζει νὰ κάμῃ μιὰ νέα προσπάθεια. Στέλλει στὸ Μέτωπο τὸν Στρατηγὸν Καμπαλλιέρο. Ἀργότερα ὅμως χάνει καί πάλι τὸ θάρρος του καί λέγει: «Κάθε ἄνθρωπος πρέπει νὰ κάμῃ ἕνα μοιραῖο λάθος στὴ ζωὴ του. Ἐγὼ ἔκαμα τὸ δικό

μου λάθος όταν πίστεψα τον Βισκόντι Πράσκα! Πώς όμως μπορούσα να το αποφύγω, αφού ο άνθρωπος αυτός εφάινονταν τόσο βέβαιος για τον εαυτόν του και όλες οι ενδείξεις μᾶς ἔδιδαν τóσους λόγους νὰ εἴμεθα βέβαιοι; Τὸ ἀνθρώπινο ὕλικὸ μὲ τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ ἐργασθῶ, εἶναι ἄχρηστο καὶ ἀνάξιο!»

Ὁ δὲ Πρίκολο συμπληρώνει τὴν εἰκόνα μὲ τὶς ἐξῆς πληροφορίες :

«Στὸν προθάλαμο τοῦ Ντουῖσε βρεθήκαμε ὅλοι σύμφωνοι ἐπὶ τῆς διαπιστώσεως ὅτι θᾶπρεπε ν' ἀποκλεισθῆ ἀπολύτως μιὰ τέτοια λύση (αἴτηση ἀνακωχῆς), ἡ ὁποία θὰ ἐκάλυπτε τὸ ἔθνος μὲ ἐντροπὴν ἐπὶ αἰῶνας ὀλοκλήρους. Ἄφ' ἑτέρου ὅμως ἡ αἴτησις τοῦ Ἀρχιστρατήγου εὐρίσκετο ἐμπρὸς μας γιὰ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴ μας ἐπὶ τῶν καταστροφῶν ποὺ μᾶς μέλλονταν. Λίγο ἀργότερα πέρασα στὸ γραφεῖο τοῦ Ντουῖσε γιὰ τὴν ἀναφορὰ μου. Τὸν βρῆκα ἐκνευρισμένον καὶ ἐξερεθισμένον ὅσο ποτὲ ἄλλοτε.

— Εἶδατε τὸ τηλεγράφημα τοῦ Σοντοῦ; τὴν πρότασίν του νὰ ζητήσωμε, οὔτε λίγο οὔτε πολὺ, ἀνακωχῆ;

—Μάλιστα, Ντουῖσε, ἀλλ' ἀντὶ νὰ ζητήσωμε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἀνακωχῆ, δὲν εἶναι προτιμότερο νὰ φύγω-

με ἀμέσως γιὰ τὴν Ἀλβανία, ὅλοι ὅσοι εἴμαστε ἐδῶ καὶ νὰ σκοτωθοῦμε ἐκεῖ ἐπὶ τόπου;

—Ἐχετε ἀπολύτως δίκαιον. Δὲν θὰ ζητήσωμε ἀνακωχῆ, μοῦ ἀπήντησε.

Τελικῶς ἀνακωχῆ δὲν ἐζητήθη, ἀλλ' ἡ ἀπελπισμένη ἔκκλησις τοῦ Σοντοῦ, μᾶς ἔρριξεν ὅλους σὲ θαθεῖα ψυχικὴ ἀπόγνωση. Ἦτανε ἡ πρώτη σοβαρωτάτη καὶ ἐπίσημη ἀναγνώρισις τῆς τρομερώτερης στρατιωτικῆς κρίσεως εἰς τὴν πολεμικὴν μας ἱστορίαν καὶ τῆς ἀνικανότητός μας γιὰ νὰ τὴν ἀντιμετωπίσωμε. Ἦτανε ἡ καταστροφὴ αὐτὴ τóσον ἀπροσδόκητη, τóσον παράδοξη καὶ ταυτοχρόνως τóσο τραγικὴ, ὥστε μᾶς ἄφηκεν ὅλους σὰν χαμένους...».

ΤΕΛΟΣ

Κάντε ἓνα δῶρο στοὺς Πνευματικούς σας Φίλους. Μιὰ ἐτήσια συνδρομὴ (1000 δραχμῶν) στὸ Περιοδικὸ τῆς Ἑταιρείας. Θὰ τὸ θεωρήσουν ἓνα εὐχάριστο ξάφνιασμα. Καὶ ἡ Ἑταιρεία θὰ συνεχίσει τὸ Ἡπειρωτικὸ τῆς ἔργο.

Γαλακτομικά καὶ Τυροκομικά ἀγγεία

✠ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Γ. ΜΠΑΡΑ

Γ κ ο μ π λ ί τ σ α (ή) λ. ἑλλην. γαῦλος, γαυλίσα, γκαμπλίτσα, πού εἶδεν ὁ περιηγητὴς Ὀδυσσεὺς ὅταν ἦλθεν: «Ἐς Ἀργυρίνων καὶ Κεραυνίων νάπας, — καὶ εἶδε — τοὺς Λαπίθας ἀμέλγοντας εἰς γαύλους, γαυλίσας, Γκαμπλίτσας, τὰς ποέας τῶν μῆλων ὠκυπόδων αἰγῶν τε καὶ εἰλιπόδεων δαμάλεων ἀγέλας».

Ξύλινον δοχεῖον ἀνοιχτὸν ἄνωθεν καὶ χωρὶς κάλυμμα. Κρεμάμενον δὲ ἄνωθεν ἀπὸ σιδηροῦν ἔλασμα χαρβάλι ἢ ἀρβάλι, εἰς τὸ ὁποῖον ἀρμέγουν καὶ σήμερα τὶς ἀγελάδες καὶ τὰ αἰγοπρόβατα.

Κ α ρ δ ἄ ρ ι (τὸ) (ἢ καρδάρια, ἀναλόγως τοῦ μεγέθους). Ὀμοίως ξύλινον δοχεῖον μεγαλύτερον τῆς Γκομπλίτσας καὶ διὰ τὴν ἴδιαν μὲ αὐτὴν χρῆσιν, χωρὶς κάλυμμα, ἀλλ' οὔτε καὶ κρέμασμα. Τὸ μέγεθος ἢ ἡ χωρητικότης τοῦ καρδαριοῦ ἢ καρδάριας ρυθμίζεται συνήθως ἀπὸ τὴν ποσότητα τοῦ γάλακτος πού πρόκειται νὰ χωρέσῃ καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰς αὐτὸ γαλακτοφόρων ζώων. Εἶναι δὲ σχήματος κυκλοειδοῦς.

Μ π ο υ τ ἔ ν ι (τὸ) (ἢ Μπούτενα ἀναλόγως τῆς χωρητικότητος). Ἐπίσης ξύλινον δοχεῖον μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ καρδάρι ἢ καρδά-

ρα, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ἀποκλειστικῶς γιὰ τὸ πῆξιμο τοῦ τυριοῦ. Εἶναι καὶ αὐτὸ χωρὶς κάλυμμα καὶ ἡ χωρητικότης του ἀνάλογη μὲ τὴν ποσότητα τοῦ γάλακτος πού πρόκειται νὰ πηχθῇ ἐντὸς αὐτοῦ.

Ν τ ρ ο υ μ π ἔ κ ι (τὸ) Πρωτόγονον ξύλινον δοχεῖον, κωνοειδοῦς σχήματος χρησιμοποιοῦμενον γιὰ τὴν ἀποθουτύρωσιν τοῦ γάλακτος. Ἀποτελεῖται δὲ τοῦτο ἀπὸ τὸ κυρίως δοχεῖον πού εἶναι στενὸ εἰς τὴν θάσιν καὶ πλατύτερο ἀπὸ τὴ μέση κι' ἀπάνω γιὰ νὰ σχηματίζῃ, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πίεσιν.

Ἀπαραίτητον ἐξάρτημα τοῦ Ντρουμπεκιοῦ εἶναι καὶ τὸ χειροκίνητον ρόπτρον, μὲ τὸ ὁποῖον κρούεται συνεχῶς καὶ μὲ πίεσιν τὸ γάλα, ἐπάνω κάτω μέχρι τὴν θάσιν αὐτοῦ καὶ ἔτσι ἀποσπᾶται (βγαίνει) ἀπὸ τὸ γάλα τὸ θούτυρον.

Ἀποτελεῖται δὲ τὸ ρόπτρον (ξυλοντρούμπεκο) τοῦτο ἀπὸ μίαν, κυκλωτερῆ ξύλινην πλάκα πάχους 0,2 τουλάχιστον, καὶ πλάτους ἀνάλογου μὲ τὰ πλάτος τοῦ ντρουμπεκιοῦ καὶ σὲ σημεῖο πού νὰ κινῆται ἐλευθέρως ἐντὸς αὐτοῦ. Ἡ κυκλωτερῆς αὐτῆ πλάκα στηρίζεται σὲ μιὰ ξύλινη ράβδο ὑψηλότερη ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ντρουμπεκιοῦ γιὰ τὴν εὐκολώτερη

χρήση της. Ἡ πλάκα αὐτὴ λέγεται «φ ρ ο ὕ ν τ ζ ο ς», καὶ εἶναι τρυπημένη στὴν ἐπιφάνειάν της καὶ ἔχει πυκνὲς ἐγκοπὲς στὴν περιφέρειαν.

Μὲ τὸ ρόπτρον τοῦτο ντρουμπεκίζεται τὸ γάλα ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν ὥσπου ἀποβουτυρώνεται σχετικῶς. Ἀπὸ τὴν πίεσιν ποὺ σχηματίζεται ἔτσι, δημιουργεῖται ἐκκωφαντικὸς θόρυβος.

Τ ζ ι ο ὕ μ α (ή) Ξύλινο ἐπίσης δοχεῖον καμωμένο ἀπὸ κορμὸν δένδρου θαθουλωμένον τεχνητῶς. Ἔχει τὸ σχῆμα μικρῆς λεκάνης καὶ χρησιμεύει γιὰ νὰ τρῶνε ὁμαδικὰ ἐντὸς αὐτῆς οἱ πιστικοὶ γάλα ἢ ὅποιοδήποτε ἄλλο φαγητό, μὲ ξύλινα ἐπίσης χουλιάρια, καμωμένα ἀπὸ τὰ χέρια τους. Κάθε πιστικὸς ἔχει καὶ τὸ ἀτομικὸ του χουλιάρι, ποὺ σέρνει πάντοτε στὸ σελάχι του.

Ὅσάκις δὲν ὑπάρχουν καὶ ἐπισκέπτες ἢ φιλοξενούμενοι στὴ στάνη, μὲ τὸ ἴδιο χουλιάρι τρῶνε πολλὰκις δύο ἢ τρεῖς μαζί ἀνάλογα μὲ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

Κ λ ε ι δ ο π ῖ ν α κ ο ἢ **φ ο υ ν τ ο π ῖ ν α κ ο** (τὸ) Ξύλινον ἐργαστηριακὸν δοχεῖον σφαιροειδοῦς σχήματος. Μικροσκοπικόν, ἐν συγκρίσει μὲ τὰ ἄλλα χειροποίητα τοιαῦτα. Χρησιμεύει ἀποκλειστικὰ διὰ τὴν τοποθέτησιν τυροῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ τὸ μοναδικὸν καὶ πλουσιώτερον — μετὰ τὰ κρομμύδια, σκόρδα καὶ ἔληές — προσφάγι τῶν ξωμάχων. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ κυρίως πινάκι καὶ τὸ κάλυμμά του, τὸ ὁποῖον σφραγίζεται καὶ κλείνει στεγανῶς. Γι' αὐτὸ λέγεται κλειδοπί-

νακον, -ἢ φουντοπίνακο.ν Τοῦτο ἀπὸ ἀπόψεως κομψότητος καὶ τέχνης, ἦταν ἓνα ἀληθινὸ κομφοτέχνημα καὶ εἶδος πολυτελείας διὰ τὴν ἐποχὴν του. Καὶ τὰ δύο του τμήματα εἶναι μονοκόμματα χωρὶς καμμίαν ραφήν.

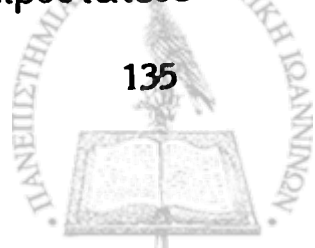
ΚΑΤΣΗΙΟΥΠΙ Ἡ ΣΗΛΙΡΟΚΑ-ΤΣΗΙΟΥΠΟ

Ἄσκος ἀπὸ γίδινο δέρμα, χρησιμοποιοῦμενος διὰ τὴν παρασκευὴν τῆς Σηλίρας, ἢ ὁποία παράγεται ἀπὸ ἀποβουτυρωμένον καὶ ἀλατισμένον γάλα. Εἶναι δὲ ἡ Σηλίρα νοστιμώτατον καὶ περιζήτητον προσφάγι διὰ τοὺς κτηνοτρόφους καὶ ἐν γένει διὰ τοὺς χωρικοὺς τῆς Ἡπείρου, διότι ἀπὸ τοὺς πόρους τοῦ δέρματος ἀποστραγγίζονται ὅλα τὰ περιττὰ ὑγρὰ ποὺ περιέχει τὸ γάλα, καὶ ἀπομένει τοῦτο ἀγνὸν πλέον. Ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ Κατσιουπιοῦ καθαρίζεται συχνὰ ἀπὸ τὰ ἀποβαλλόμενα ὑγρὰ, γιὰ νὰ μὴ κλείσουν οἱ πόροι του. Στὴ Σηλίρα θάζουν οἱ εὐπορώτεροι καὶ τυρὶ τὸ ὁποῖον γίνεται νοστιμώτατον καὶ θεωρεῖται εἶδος πολυτελείας. Λέγεται δὲ Σηλιροτύρι. Ἐπίσης στὸ Κατσιούπι ἀλατίζουν καὶ ἔληές, οἱ ὁποῖες γιὰ τοὺς ἰδίους λόγους εἶναι νοστιμώτατες.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΕΦΟΔΙΑ ΤΟΥ ΠΙΣΤΙΚΟΥ

Ἀπαραίτητα καὶ συνήθη ἐφόδια γιὰ τὴν ζωὴν κάθε πιστικοῦ εἶναι:

1) Ἡ **Κ ά π π α** ἢ **Μ π ε ρ ο ὕ τ σ α**, μὲ τίς ὁποῖες προστατεύε-

ται από τις καιρικές μεταβολές και άνωμαλίες ή τὸ κρῦο, καὶ οἱ ὁποῖες τοῦ χρειάζονται καὶ ὡς κλινοστρωμνή. Αὐτὲς εἶναι ταυτοχρόνως στρῶμα καὶ σκέπασμα χειμῶνα καὶ καλοκαίρι. Ἡ κάππα λέγεται καὶ Σηι-εγκοῦνα.

2) Ἡ Ν τ ρ α γ κ α τ ζ η ί κ α ἢ Ν τ ρ α θ ι τ ζ η ί κ α, ἡ ὁποία εἶναι ἓνα δερμάτινον σακκίδιον κρεμάμενον διαρκῶς ἀπὸ τὸν ὦμον του. Χρησιμεύει δὲ τοῦτο γιὰ νὰ φυλάγη ἐντὸς αὐτοῦ ὁ πιστικὸς τὰ ἡμερήσια τρόφιμά του, ἀποτελούμενα συνήθως ἀπὸ ξηρὸ ψυμί, κρομμύδια ἢ σκόρδα καὶ ὀλίγο τυρί.

3) Τὸ ν ε ρ ο κ ο λ ὀ κ υ θ ο, γιὰ τὸ ἀπαραίτητο νερὸ τῆς ἡμέρας κρεμάμενο καὶ αὐτὸ συνεχῶς ἀπὸ τὸν ὦμο του.

4) Ἡ φ λ ο γ έ ρ α, μὲ τὸ λάλημα τῆς ὁποίας διασκεδάζει τὴν μοναξιά του, καὶ τὸ κοπάδι του ἀκόμη. Παρατηρήθη ὅτι ἡ φλογέρα ἐνθουσιάζει τὰ ζῶα τὰ ὁποῖα οὕτω ἀρέσκονται νὰ θόσκουν καλύτερα μετὰ μουσικῆς. Ἐπίσης ἐπιδεικνύεται ἢ ἐκδηλώνει τὸν ἐρωτισμὸ του στὶς ροδαλές βοσκοποῦλες ποὺ θόσκουν τὰ κοπαδιάκια τους στὶς ἀντικρυνές κοντοραχοῦλες.

5) Ἡ κ ο υ μ π ο ὄ ρ α ἢ τὸ ὄπλο του, γιὰ τὴν ἀμυνα καὶ προφύλαξη τοῦ κοπαδιοῦ του ἀπὸ τοὺς λύκους ἢ τοὺς ζωοκλέπτες.

6) Τὸ π υ ξ α ρ έ ν ο ἢ κ έ δ ρ ι ν ο καλλιτεχνικὸ χουλιάρι του, μὲ τὸ ὁποῖον ἀρέσκεται νὰ τρώγη ἐπιδεικτικὰ ἀκόμη καὶ ἂν τύχη φιλοξενούμενος σὲ γάμους ἢ πανη-

γύρια. Τὸ χουλιάρι τὸ σέρνει πάντοτε στὸ σελάχι του.

ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΥΔΡΟΜΥΛΩΝ

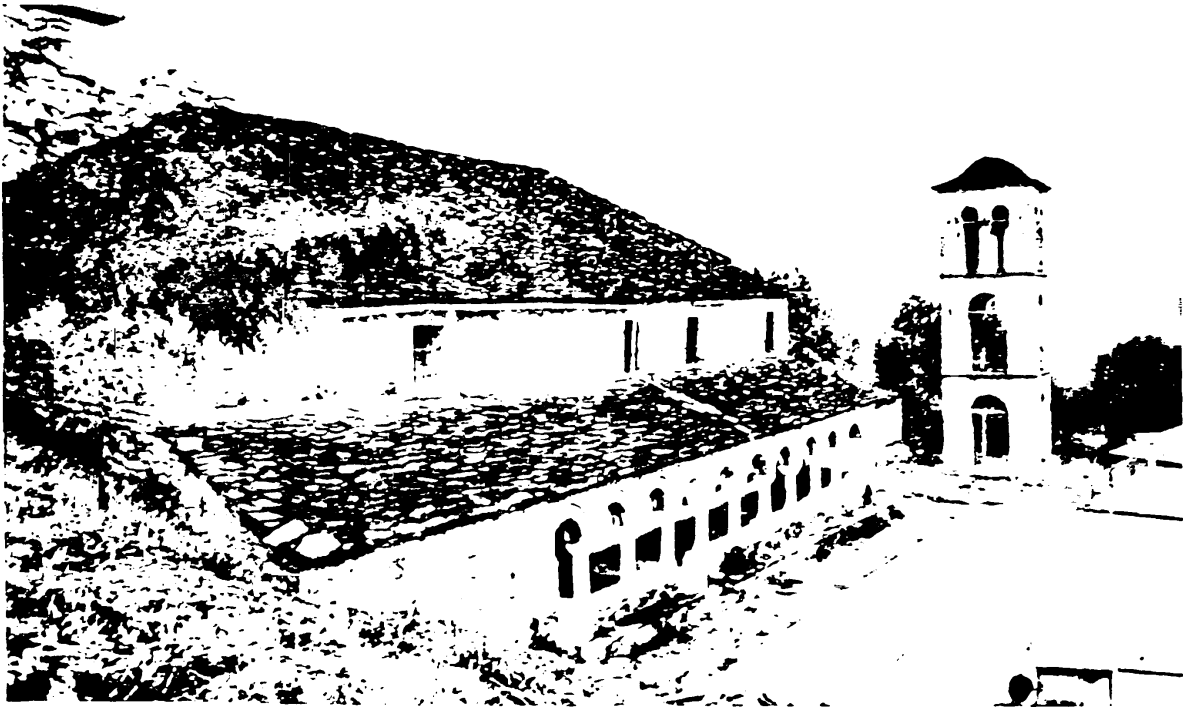
Μ α ν τ ά ν ι (τὸ) Πρωτόγονον ὑδροκίνητον μηχανήμα μὲ τὸ ὁποῖον ἐπεξεργάζονται τὰ σ κ ο υ τ ι ά, ἢτοι τὰ χονδρὰ μάλλινα ὑφάσματα, κυρίως τὰ ὑφασμένα ἀπὸ μαλλί πρόβειον. Εἶναι δὲ τὸ μηχανήμα τοῦτο ἐξ ὀλοκλήρου ξύλινον, πλὴν δύο σιδηρῶν χονδρῶν ράβδων μὲ τὶς ὁποῖες στηρίζεται ἡ ἄτρακτος (ἀδράχτι) ἀπὸ τὴν μιά καὶ τὴν ἄλλη πλευρά.

Τὸ Μαντάνι ἔχει σχῆμα ὀρθογωνίου, καὶ στερεώνεται σὲ τέσσερις χονδροὺς καὶ καθέτους στύλους ξύλινους, οἱ ὁποῖοι στὴν κορυφήν τους συνδέονται μὲ τέσσερις ἐπίσης ὀριζοντίους συνδετικούς τοιούτους καὶ ἓναν ὁμοίως ὀριζόντιον στὸ κέντρον τοῦ σκελετοῦ τούτου. Αὐτὸς εἶναι ὁ σκελετὸς τοῦ Μαντανιοῦ. Ὅργανα δὲ αὐτοῦ εἶναι ἡ θαρειὰ ξύλινη ἄτρακτος ποὺ θρίσκειται στὴ θάση του, μὲ ξύλινα φτερὰ ἀνάλογα εἰς ἀριθμόν, μὲ τοὺς κοπάνους ποὺ πρόκειται νὰ κινήσῃ. Ἀπὸ τὸν κεντρικὸν στῦλον τοῦ σκελετοῦ κρέμονταν τέσσερις κόπανοι θαρεῖς. Παραπλευρῶς τοῦ μηχανήματος τούτου ὑψώνεται μιά ξύλινη κἀναλη, κωνοειδοῦς σχήματος, πλατειά εἰς τὴν κορυφήν ποὺ δέχεται τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ αὐλάκι καὶ στενὴ εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον ποὺ διοχετεύει τοῦτο στὸ Μαντάνι. Καὶ ἔτσι δημιουργεῖται μιά ἰσχυρὴ πίεσις, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν κινεῖται ὀλόκληρον τὸ σύστημα.

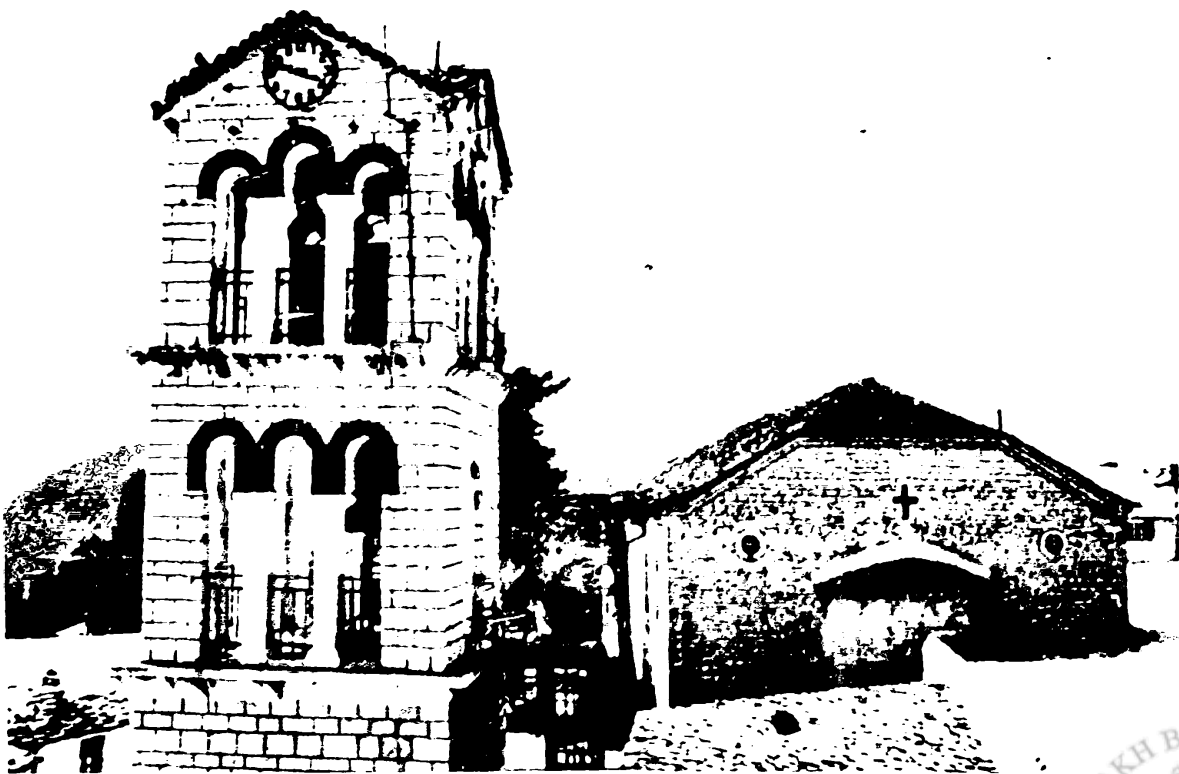

Η ΠΕΙΡΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΕΥΧΟΥΣ 139 ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

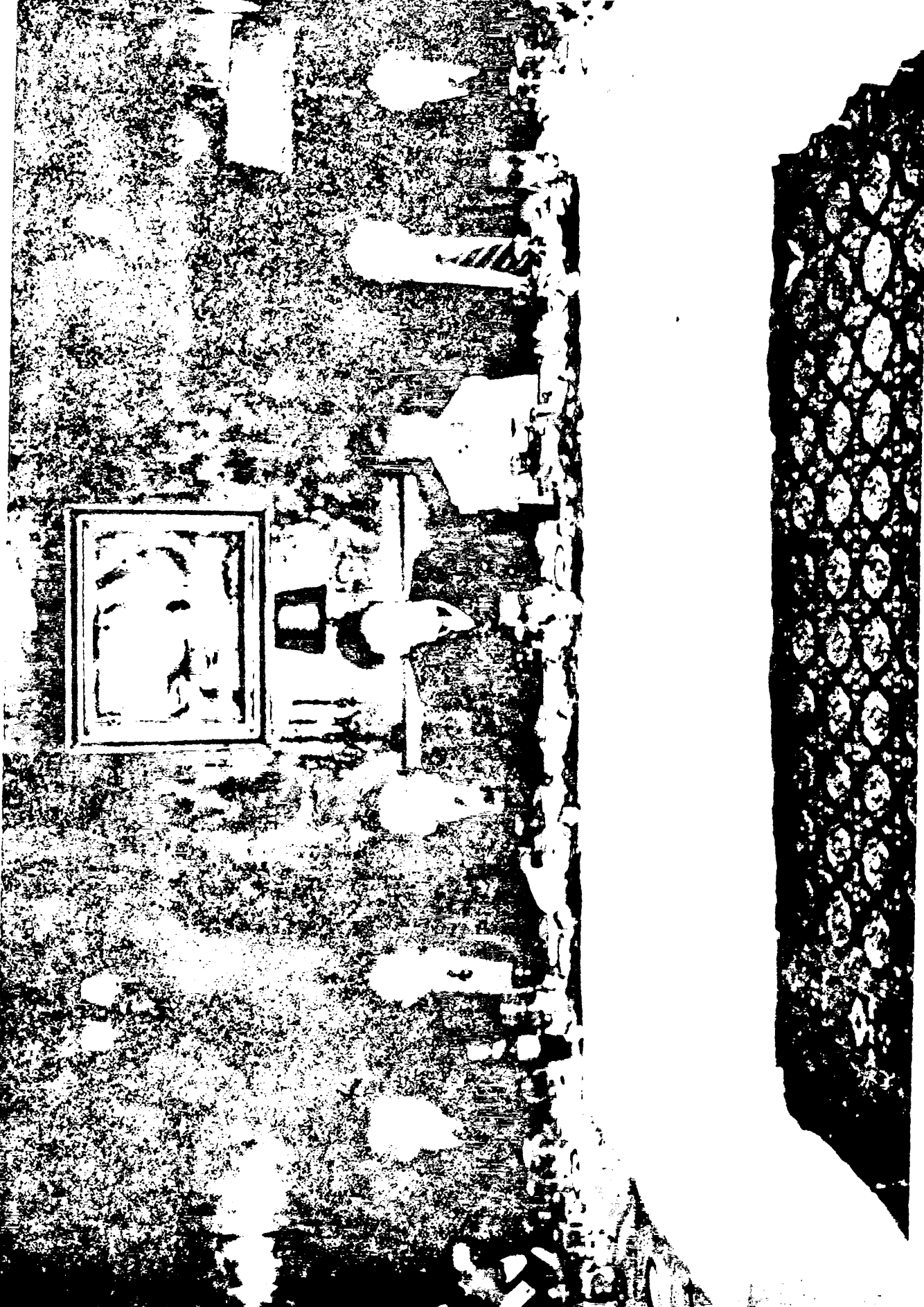

Ναός Ἁγίου Νικολάου Πυρσόγιαννης Κονίτσης. Οἱ εἰκόνες τοῦ Ναοῦ χρονολογοῦνται στὰ 1792—3.
(Ἀρχεῖο Πέτρου Γεωργιάδη 1984)

Ἀποψη Ναοῦ Ἁγ. Νικολάου Ζίτσας (1830). Τὸ καμπαναριὸ ἀνήγειρε ὁ Ἰωάν. Παπαπέτρου.
(Ἀρχεῖο Πέτρου Γεωργιάδη 1984)

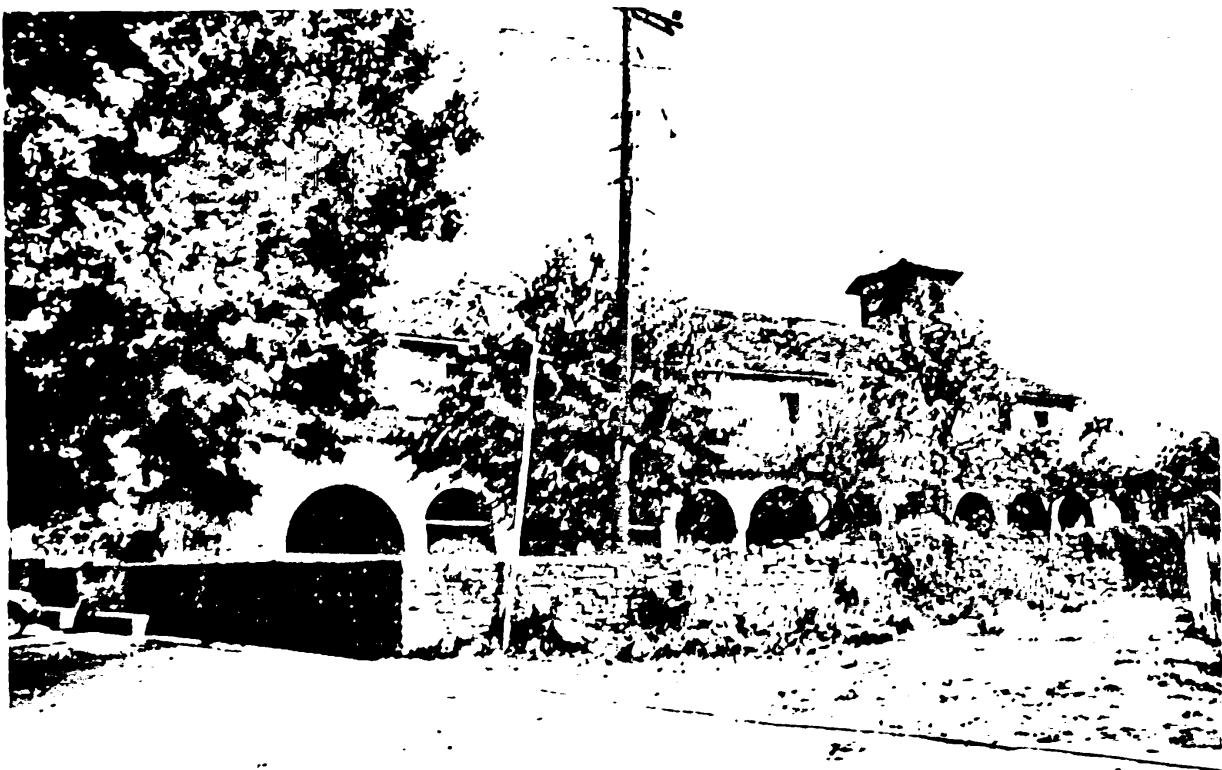

Συνεστιαση στο λιγυς Παλλας, σε δεξιου της 'Ηπειρωτικης 'Εταιρειας προς τιμη: του Κων. Φροντζου και της Ε.Η.Μ. 'Απο αριστερα: λευτερης Μαντζικας, Κων. Νασης, 'Αλεξ. Χ. Μαμημοπουλος, Κων. Φροντζος, 'Αμαλια Κ. Φροντζου, Μιλτ. 'Αργιωνης, 'Αθανασιος Τακουρας.

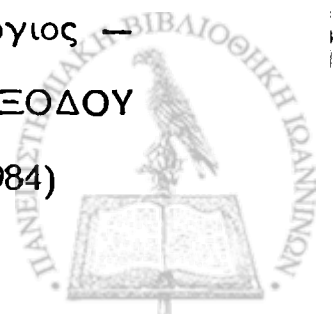

"Αποψη της Πυρσόγιαννης Κονίτσης.
(Άρχειο Πέτρου Γεωργιάδη 1984)

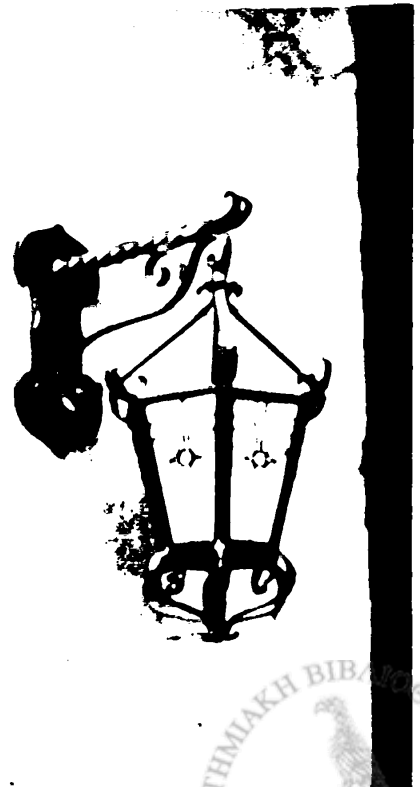
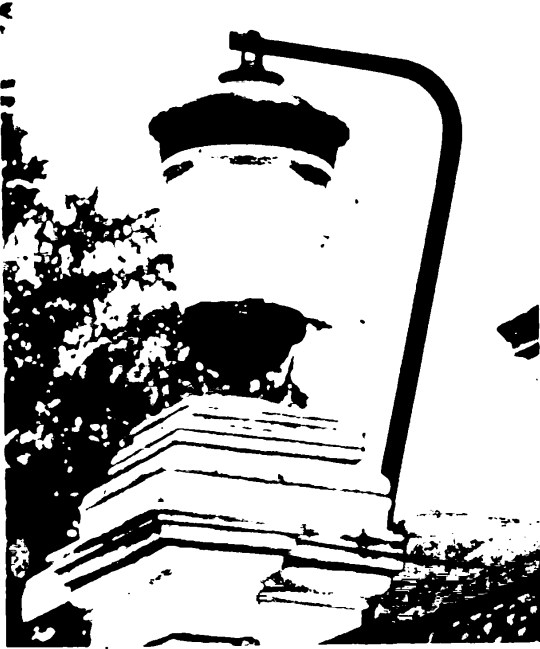

Τρισυπόστατος Ναός Μεγάλων Ζαγορίου ("Άγιος Γεώργιος —
"Άγιος Δημήτριος — "Άγία Τριάδα).
«ΕΚΤΙΣΘΕΙ ΣΟΥΤΟΣ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΙΕΞΟΔΟΥ
Χ=ΜΑΝΘΟΥ Γ... ΝΟΥ 1792 Μ 12».
(Άρχειο Πέτρ. Γεωργιάδη 1984)

ΦΑΝΟΙ ΚΑ

Παλιό φανάρι (όδος Ἀθέρωφ).
στή Στρατ. Λέσχη Ἰωαννίνων.

Παλιό φανάρι στήν ὁδὸ 28ης Ὀκτωβρίου Γιάννινα.

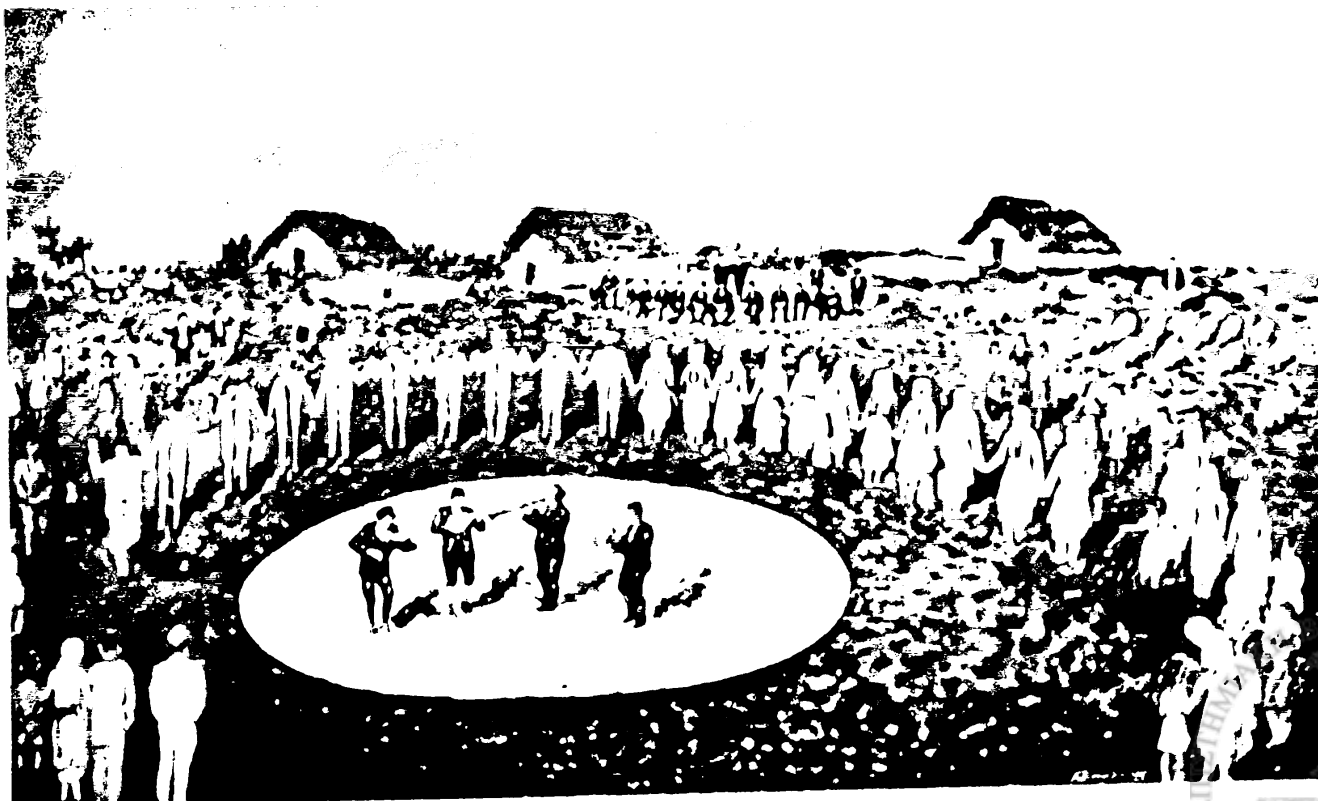
Ὁ ἐκλεκτὸς Ζωγράφος ἀπ' τὸ Δελβινάκι Πωγωνίου Γιώργος Δουρδούφης, θὰ ἐκθέσει στὴν αἴθουσα τοῦ «Παρνασσοῦ» πλατεία Ἀγιώργη Καρύτση (Σταδίου), ἑκατὸ ἔργα Ζωγραφικῆς μὲ θέματα παρμένα μὲ πολλὴ ἀγάπη ἀπὸ τὸ Ἡπειρώτικο χωριὸ καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Μυθολογία. Ἡ ἐκθεση θὰ γίνῃ ἀπὸ 16 Ἀπριλίου ὡς τὶς 30 ἰδίου 1988.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Δελθινακιώτικος χορός επί Τουρκοκρατίας.

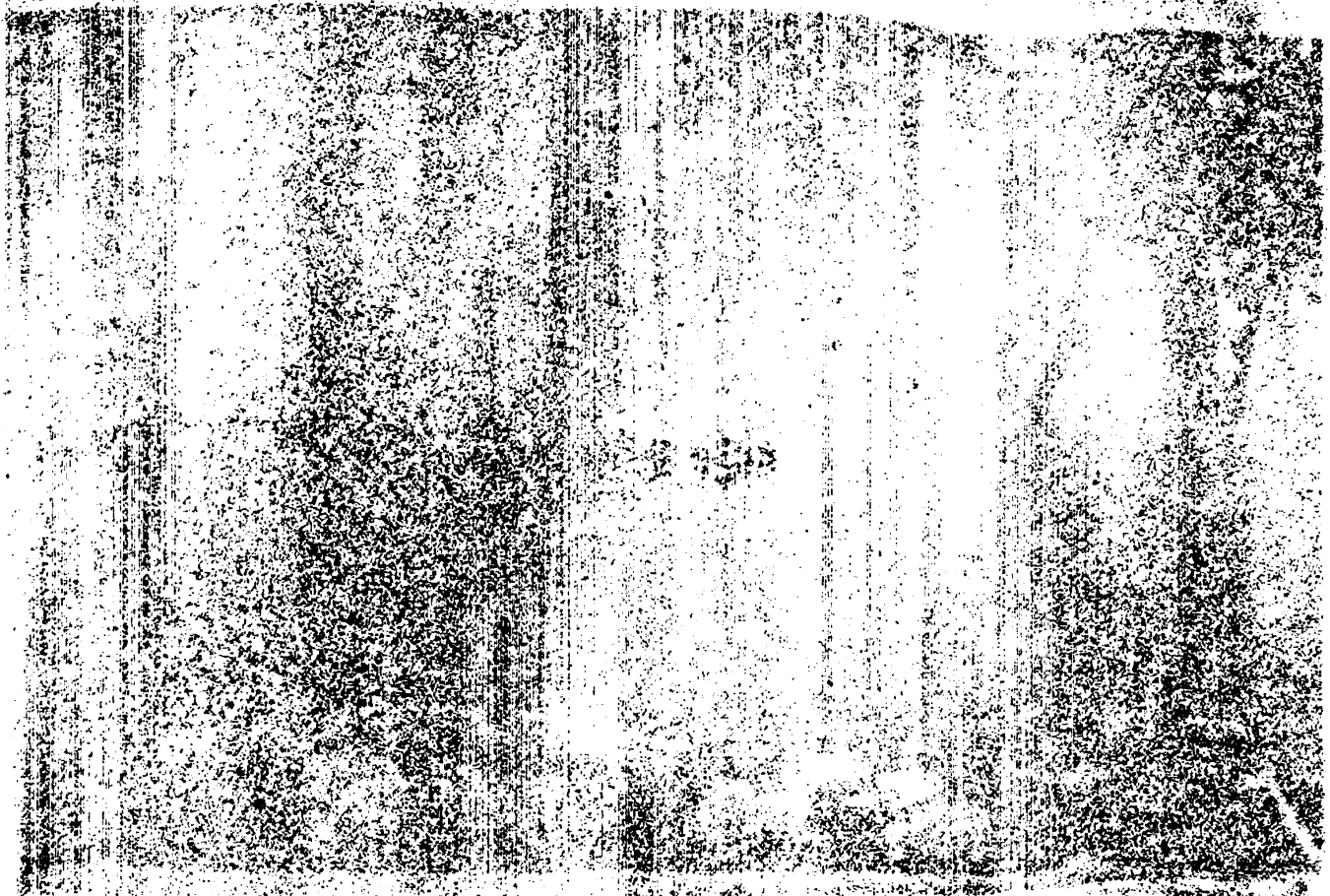
Ὁ χορός τ' Ἀγιαντιοῦ στ' ἀλώνια.

ΣΡΓΟΥ ΔΟΥΡΔΟΥΦΗ

Πρόβιατα κάτω απ' τὰ δέντρα.

Copyright © 1988 by [illegible]

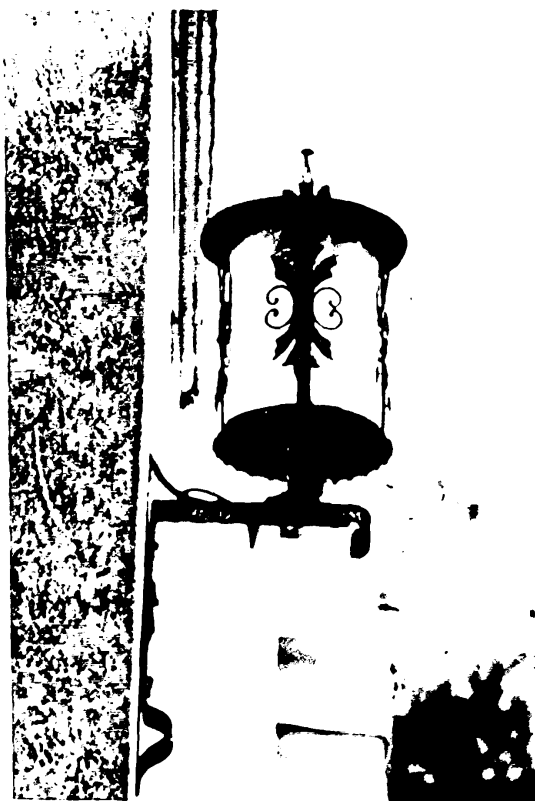

Copyright © 1988 by [illegible]

ΑΝΟΣΤΑΤΕΣ

Τεχνικοί Περίπατοι Πέτρου Γεωργιάδη

Παλιό φανάρι (όδος Ἀέρωφ)
Γιάννινα.

Παλιό φανάρι στη Ριζάρεια Ἀθήνα.

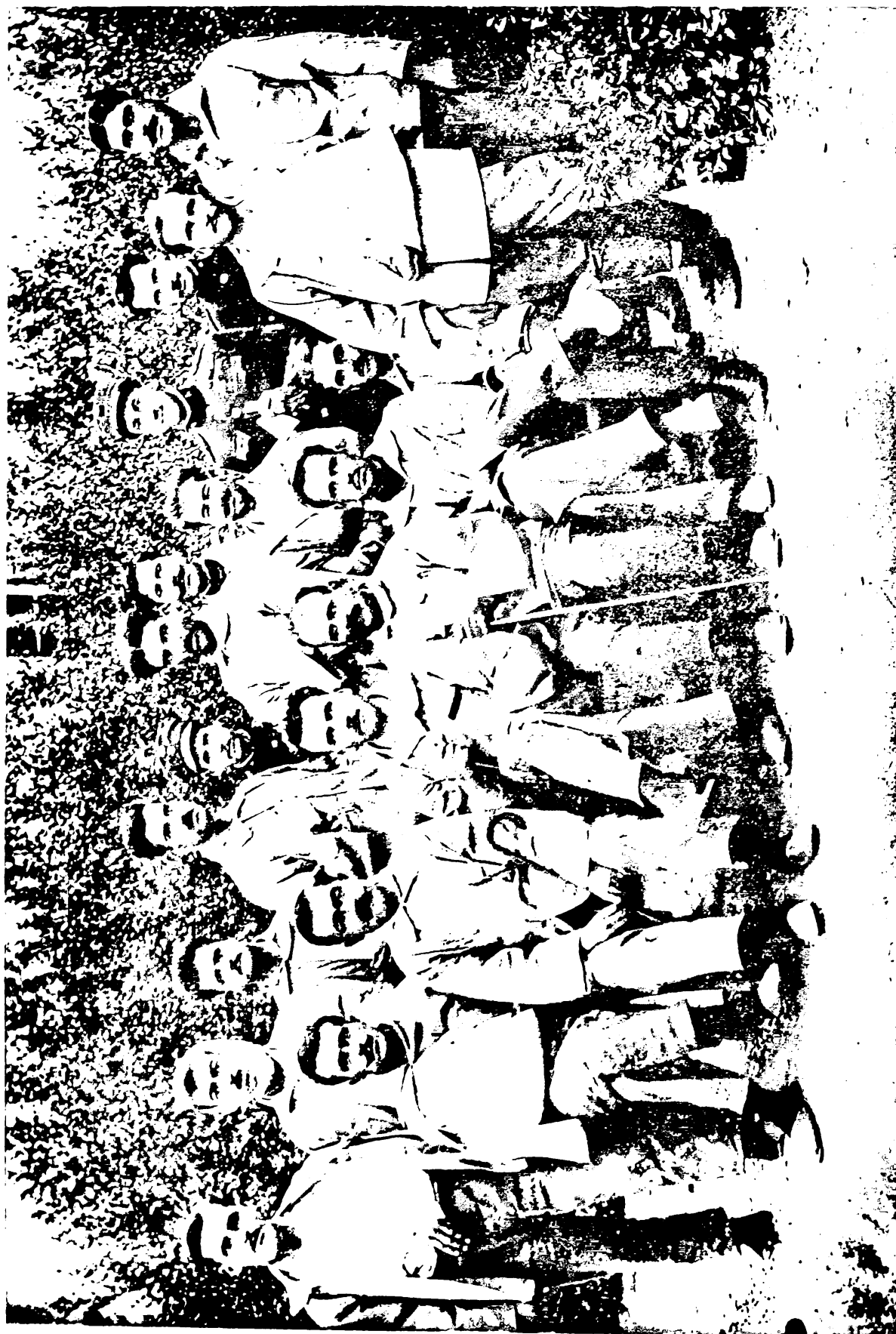

"Αποψη Νεγάδων Ζαγορίου.
(Άρχειο Πέτρου Γεωργιάδη 1984)

Μπροστά στο Μουσείο Κερίνων Όμοιωμάτων Παύλου Βρέλλη, στους Μουζακαίους. Από αριστερά: Ο άλησμόνητος Απόστολος Βερτόδουλος, ο ΆΛΕΞ. Χ. Μαμμόπουλος, ο Κωστ. Μαμμόπουλος, ο Κώστας "Εξαρχος.

Τραυματίες της Μικρασιατικής Έκστρατείας (1921). Το αφιέρωμα: «Τὸ συνθαλαμίτη τοῦ Νοσοκομείου «Εὐ-
αγγελισμός» Λοχαγὸς Βουγᾶ. Χαίρειν. Σ. Κ. Κωνσταντόπουλος. (Ἄρχεο Βασιλείου Δασκαλοπούλου)

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Στή σπάνη του Κωνσταντάκου, στο Βραδέτο 12.8.1925. Διδασκαλιστές τρόφιμοι του Έθνικού Οικοτροφείου (Άρχεϊο Χαρ. Στάρα) Αρρένων Ίωαννίνων.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ

Τὰ σκουτιὰ τοποθετοῦνται ἐντὸς κοίλου κορμοῦ δένδρου σκαλισμένου τεχνητῶς καὶ κειμένου στὴν ἀπέναντι πλευρὰ τῆς κἀναλῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν στρέφονται καὶ οἱ κόπανοι.

Ἡ ἄτρακτος τοῦ Μαντανιοῦ τώρα ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν πίεσιν τοῦ νεροῦ ποὺ διοχετεύεται ἀπὸ τὴν κἀναλῆν κινεῖται περιστροφικῶς καὶ ταυτοχρόνως κινεῖ ἐκ περιτροπῆς μὲ τὰ φτερά της τοὺς κοπάνους, οἱ ὅποιοι κινούμενοι κρούουν τὸ ὕφασμα νὰ γίνῃ κρουστό. Συνεχίζεται δὲ ἡ κινητοποίησις αὕτη μέχρις ὅτου ἐπιτευχθῇ τὸ ἐπιδιωκόμενον ἀποτέλεσμα. Ἀπὸ τὴν κίνησιν αὕτην δημιουργεῖται ἐκκωφαντικὸς θόρυβος ἀκουόμενος ἀπὸ μακρόθεν.

ΝΕΡΟΤΡΟΥΒΕΙΑ (Ἦ) (= ΝΕΡΟΤΡΙΒΕΙΟΝ)

Ἡ Νεροτρουβειὰ εἶναι μηχανήμα ποὺ συμπληρώνει τὸ Μαντάνι. Χρησιμοποιεῖται καὶ αὕτη διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν μαλλίνων ὕφασμάτων, κυρίως ὕφασματα χονδρὰ προοριζόμενα διὰ κλινοστρωμνὴν ἢτοι τσέργες, θελέντζες, κάπες, μπεροῦτσες, σαῦσματα κλπ. Ἀκόμη στὴ νεροτρουβειὰ συμπληρώνουν τὴν ἐπεξεργασία τους καὶ τὰ ὕφασματα τοῦ Μαντανιοῦ, γιὰ νὰ μαλακώσουν, διότι πολλάκις ταῦτα στὸ Μαντάνι γίνονται πολὺ σκληρά.

Ἡ νεροτρουβειὰ εἶναι μηχανήμα ἀπλούστερον ἀπὸ τὸ Μαντάνι. Ἀποτελεῖται δὲ αὕτη ἀπὸ μίαν πελωρίαν δεξαμενὴν νεροῦ, καὶ ἀπὸ μίαν κἀναλῆν, ποὺ δὲν διαφέρει καθόλου ἀπὸ τὴν τοῦ Μαντανιοῦ, ἢ τοῦ ὕδρομύλου τοιαύτην. Ἐπίσης καὶ ἡ λειτουργία της εἶναι ἀπλούστερη. Τοποθετοῦμε τὰ σκουτιὰ μέσα στὴν δεξαμενὴ τὰ ὁποῖα στροβιλιζόμενα δαιμωνιωδῶς ἀπὸ τὴν ἰσχυρὴν πίεσιν τοῦ νεροῦ ποὺ διοχετεύεται ἀπὸ τὴν κἀναλῆν, σαρκώνουν, ἢτοι ἀποχτοῦν τὴν ἀπαιτουμένην «σάρκα» ὅπως λέγουν. Ἐπίσης καὶ ἡ προσπάθεια τοῦ μυλωνᾶ διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν ὕφασμάτων στὴ Νεροτρουβειὰ εἶναι ἀσήμαντη, ἐν ἀντιθέσει μὲ τὴν τοῦ Μαντανιοῦ τοιαύτην. Μετροῦνται στὰ δάχτυλα οἱ καλοὶ τεχνίτες γιὰ τὴν ἐπεξεργασίαν ταύτην.

ΣΗΜ. Α.Χ.Μ.:

Στὸ χειρόγραφο τοῦ ἀληθινοῦ Συγεργάτη μου Βασίλη Μπαρᾶ, μὲ τὸν ἑποῖο μὲ συνέδεσε μιὰ πνευματικὴ φιλία ἀπὸ τὸ 1936, δὲν ἔκαμα καμμιά μεταβολή. Προσθέτω μόνο τὶς ἀπαντήσεις του, σὲ ἐρώτησή μου, ποιοὶ στὰ χρόνια του περίπου εἶχαν ἢ ἀσχολοῦνταν στὴν Πάγω Δρόπολη μὲ ὕδρομύλους, μαντάνια καὶ νεροτρουβειές.

Σημειῶνω μὲ δικὰ μου γράμματα στὴν τελευταία (7η) σελίδα τοῦ χειρογράφου του τὰ ὀνόματα. Σπύρο Φοῦκος (Λεονίτσα) Νικόλα Μάσιος (Λεονίτσα) καὶ Βαγγέλη Ντράλιος (Σωτήρα).

ΚΑΗΜΟΙ ΚΑΙ ΛΑΧΤΑΡΕΣ

ΤΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΣΤ. ΝΙΚΟΥ

«Αχ! η μαύρη να ήμουν ακόμα μια φορά στο χωριό μου...».

Λόγια Ηπειρώτισσας, γεμάτα καημό, πίκρα, λαχτάρα. Μιάς Ηπειρώτισσας, που η φτώχεια και η μιζέρια, την ανάγκασαν να πάρει το μακρινό δρόμο της μαύρης ξενιτιάς.

Δύσκολη ήταν, στα παλιότερα χρόνια η ζήση στη φτωχομάνα 'Ηπειρο. Το ρεύμα του ξενιτεμού, σαν μπουρίνι, ξερίζωνε, νιούς και μεσόκοπους, κι ύστερα από μεγάλες περιπέτειες και σοβαρούς κινδύνους, βρίσκονταν ξαφνικά σε τόπο ξένο, άχαρο, τελείως αλλοιώτικο απ' το δικό τους.

Και τα θάσσανα δεν τέλειωναν, οι πίκρες δεν λιγόστευαν, οι έγνοιες δεν άλλαζαν. Βραχνάς η καινούργια ζωή. Θολή η σκέψη. Όνειρα που τρεμόσβηναν.

Στο ξύπνιο και στον ύπνο, φούντωναν στο μυαλό αναμνήσεις, που σαν σμάρι ακολουθούσαν κάθε ξενιτεμένο και του γέμιζαν τις ώρες της μονότονης ζωής του. Κι η ψυχή αποζητούσε να βρεί κανάλι να διοχετεύσει όλη την πίκρα κι απαγοήτευση, τους καημούς και τις λαχτάρες.

Το παρακάτω γράμμα, μιάς ξενιτεμένης Ηπειρώτισσας, με τη φυσικότητα, την απαλότητα και την α-

γνότητά του, πολύ χαρακτηριστικά μας εξωτερικεύει τον ψυχικό της κόσμο.

Η αποσιώπιση στοιχείων της ταυτότητας, αποστολέα και αποδέκτη, δεν το μειώνει. Του προσδίδει, αντίθετα, ευρύτερη σημασία και γίνεται πιο αντιπροσωπευτικό. Κάθε Ηπειρώτισσα, με κάποιο ανάλογο τρόπο, έστηνε το γιοφύρι επικοινωνίας με τους δικούς της στο χωριό.

«Άξιαγαπητή μου κερά Κατίνα, σ' αδελφoασπάζομαι. Ύγεια έχω και ύγεια ποθῶ και για τ' έσῃς.

Έχω τόσον καιρό στην Άμερική, Κατερίνα μου, και τώρα άξιῶθηκα να σου γράψω δυο άράδες γράμμα. Μήνα μ' άπόμεινε μυαλό σε τούτη την Άμερική του διαόλου; Μαύρα κι άλαλά μου έδῶ ποῦρθα.

Συλλογιῶμαι μοναχή μου κι άκρη δέ βρίσκω. Καλά τὰ περνᾶμε κι άπό φαί κι άπό ντυμασιά κι άπ' ὄλα τὰ καλά, άλλά δέ μου πιάνεται ἴτσιου. Μιά χαψιά, πού την τρώγω, μου γίνεται φαρμάκι· δέ μου περνάει σιά κάτω.

Τὸ νοῦ μου τὸν έχω σι' αὐτοῦ σιά πέρα, στέ σᾶς και στην παλιουργιά μου, πού την έκλεισα και σηκῶθηκα και πήρα τὰ μάτια μου ράχες μακρυά, πού κρατάει ἡ Άμερική, μῶρ' μαύρη Κατερίνα.

Δέκα μέρες με τὸ παπόρι, χωρὶς να βλέπης τίποτα. Μ' έπιασε κι αὐ-

τὸ τὸ ξεπατωμένο κι ἔβγαλα τ' ἄν-
τερὰ μου ὄλο τὸ δρόμο. Μοῦ φαι-
νόταν, πὼς θὰ πέθνησκα. Δὲ σώνω
καλὰ στὴν Ἀμερική, εἶπα. Ἀλλά,
γιὰ ποῦ τὰ κατὰφερα κι ἦρθα ζων-
τανή, ποῦ νὰ μὲ θαρέση. Τὸ τί τρά-
θηξα στὸ δρόμο δὲ μολογιέται. Ἄς
εἶναι καλὰ ποῦ βγήκαν ἡ Μαρού-
σιω μὲ τὸν Μήτση καὶ μὲ καρτέρε-
σαν στὸ παπόρι. Ὑστερα μὲ πῆραν
μὲ τὸ φτακίνητο καὶ πήγαμε σπίτι.

Μοῦ φαινόνταν ὅλα ἀλλοιώτικα.
Κάτι σπίτια... θεριά, ἴσια μὲ τὸν ἄ-
ρανὸ ψηλά. Φτακίνητα; Μαρή, σὰν
τὰ μερμήγκια, ἕνα σιὰ δῶ κι ἕνα
σιὰ κεῖ πήγαιναν.

Ἀλλὰ βρωμα καὶ μαυρίλα δὲ μο-
λογιέται. Ἄσε πῶχει κι ἀνθρώπους
μαύρους σὰν κάρβουνο. Στὴν ἀρχὴ
σκιάζομουν νὰ βγιῶ ἔξω ἀπὸ τὴν
πόρτα. Κάπως μοῦρχονταν ἀχαμνὰ
νὰ τοὺς γλέπω μαύρους, σὰν διαό-
λους, μὲ κάτι δόντια ἄσπρα, νὰ
γκρινιάζουν. Τί νὰ σοῦ πρωτογρά-
ψω; σώνονται τούτα τῆς Ἀμερι-
κῆς;

Ἄχ! ἡ μαύρη νὰ ἦμουν ἀκόμα
μιὰ φορά στὸ χωριό μου! Ἄμ' ἴ-
τσιου (καθόλου) νὰ μὴ μοῦ φεύγη
ὁ νοῦς ἀπὸ αὐτοῦ;

Ἀπρουχτὲς ἀνεργιάζομαν (ὄνει-
ρευόμουν) καὶ γύρευα σκάφη καὶ
δὲν εὔρισκα. Λαχτάρησα μὴ μοῦ
πάθη τίποτα. Μὴν τὸ παραφορτώ-
νης, Κτερίνα μου! Καὶ νὰ τοῦ ρί-
χνης χασιὰ κριθάρι κάπου - κάπου.

Εἶπα τοῦ Μήτση νὰ κυττάξη γιὰ
τίποτα καινούργια μπαλτίμια (λου-
ριά γι τὸ σαμάρι) καὶ ἴγγλες νὰ
τίς ἔστελνα μὲ κανέναν ποῦ θάρθη
αὐτοῦ. Ἀλλὰ γελάει μὲ τ' ἐμένα:

—Δὲν ἔχει τέτοια ἐδῶ! μοῦ λέει.
Τί νὰ πῶ. Κουτζὰμ (τόσο μεγά-
λη) Ἀμερική καὶ δὲν ἔχει μπαλτί-
μια;

Σ' ἔβαλα καὶ σένα, Κατερίνα μου,
σὲ μελιιάδες μὲ τὰ πράμματά μου
(ζῶα). Ἀλλὰ κάπως μοῦρχονταν
κρίμα νὰ τὰ ξεκάμω (σφάξω) τὰ
ἔρμα. Θαρρῶ, μὴ ζήσω καὶ ματαρ-
θῶ καμιά φορά. Κι ἀπέ, ἂν πεθάνω,
ῶρα μου καλή.

Στὸ σπίτι μου πᾶς καμιά φορά νὰ
ιδῆς, τί γίνεται; Τώρα, ποῦ εἶναι ἄ-
κόμα καλοκαίρι, καλὰ. Κι ἀπέ τὸ
χειμῶνα θ' ἀρχίσουν οἱ σταλαμα-
τιές. Χώρια, ποῦ θὰ μπάζη τὸ χιό-
νι ἀπὸ τὰ χατήλια (τρύπες σκεπῆς)
τ' ἀνεμοσούρι (ἄερας). Ἡ μπάλα
(ὁ τοῖχος) ἀπὸ τὴν κάτω μεριά θὰ
κοίλιασε καὶ θὰ πέση.

Ἄμ' τί νὰ πρωτοσυλλοῖστῶ ἡ
κουρούνα... Τὸ γατσι (γατί) ἔρχε-
ται σί' αὐτοῦ, τὸ μαῦρο ἢ ψόφησε
πουθενά; Νὰ τὸ ταῖζης λίγο, νὰ μά-
θη ν'ἄρχεται.

Τὰ γίδια, λέω, θὰ τάχης καλὰ.
Μονάχα ἡ σιούτα, ποῦ δὲν κρατάει
τὰ κασικία. Ἀπορρίχνει (ἀποβάλ-
λει) κάθε χρόνο, ποῦ νὰ τὴν κάψη.
Ἀλλὰ καλύτερα πάλε, γιὰ νάχης
γάλα, νὰ φτιάνης κουκουφρίγκια
τοῦ Γιώτη.

Ἄμ' ποῦ νὰ σοῦ γράψω, ποῦ ἐδῶ
στὴν Ἀμερική ἔχει καὶ σερμπέτι.
Ἀπρουχτὲς ἤφερε ὁ Μήτσης ψίχα
σπίτι κι ἴσια (ἀμέσως) ἀνασκουμ-
πώθηκε ἡ Μαρούσω. Πῆρε λάχανα
καὶ καλαμποκίσιο ἄλεύρι καὶ φτιά-
νει μιὰ μπατσαριά, ποῦ θεραπεύτη-
(ΣΥΝΕΧΕΙΑ στὴ σελίδα 156)

Φιλολογικά και Καλλιτεχνικά Πορτραίτα

* ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Γ. ΜΠΑΡΑΣ

Ἐγεννήθη στὸ χωρίον "Ἄνω Λεσινίτσα τοῦ Δελθίνου Β. Ἡπείρου τὸ ἔτος 1887 (21 Δεκεμβρίου π. ἡ.).

1) Ἐκπαιδευτικὴ καὶ κοινωνικὴ δράσις του.

Ὡς ἐκπαιδευτικὸς ἐδίδαξεν ἐπὶ Τουρκοκρατίας εἰς τὰ Σχολεῖα τῶν χωρίων τῆς Χειμάρρας, Λουκόβου (1903—1904), Κούδεσι (1904—1906), Πικέρνι (1906—1908). Ἐπίσης εἰς τὰ σχολεῖα τῶν χωρίων τοῦ Δελθίνου, "Ἄνω Λεσινίτσας (1908—10), Δίβρης (1910—11), Καινούργιου (1911—12), καὶ Κάτω Λεσινίτσας (1912—13).

Καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, εἰς διάφορα Σχολεῖα τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Περιφερειῶν Πωγωνίου, Ἰωαννίνων καὶ Φιλιατῶν. Γενικὰ ἡ διδασκαλικὴ του ὑπηρεσία ἀρχεταὶ ἀπὸ τὸ 1903 καὶ λήγει τὸ 1949, ὅποτε κατελήφθη ὑπὸ τοῦ ὀρίου ἡλικίας. Δέν περιωρίσθηκε ὅμως, ἡ ἀξιόλογος δράσις του μόνον εἰς τοὺς 4 τοίχους τοῦ Σχολείου, ἀλλὰ ἀπὸ νεαρῆς ἡλικίας ἀνέπτυξε σπουδαίαν ἔθνικὴν καὶ κοινωνικὴν δράσιν, καὶ ἐπρωτοστάτησε σὲ ὅλα τὰ ἔθνικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦσαν τὴν ἐποχὴν του.

Οὕτω μὲ πρωτοβουλίαν του τὸ 1909 ἰδρύθηκε στὸ χωρίον του "Ἄνω Λεσινίτσα Φιλεκπαίδ. Ἀδελφότης ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ἡ Κίμησις τῆς Θεοτόκου», τῆς ὁποίας ἐξελέγη πρῶτος

Γεν. Γραμματεὺς καὶ συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν θελίωσιν τῶν Ἐκπαιδευτηρίων τοῦ χωριοῦ του.

Ἐπίσης ὑπῆρξε μέλος τῆς γνωστῆς διὰ τὴν δράσιν τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἑταιρείας, ἥτις ὠργάνωσε τὸν ἀνταρτοπόλεμον τοῦ 1912 καὶ ἐπέταχυνε τὴν πτῶσιν τοῦ Μπιζανίου.

Ἀκόμη ἔδρασεν ἐνεργῶς καὶ κατὰ τὸν Αὐτονομιακὸν Ἀγῶνα τῆς Πατρίδος του.

Ἐπὶ πλέον ἔδωσεν πολλὴν προσοχὴν καὶ εἰργάσθη μὲ φανατισμὸν διὰ τὴν ἱστορικὴν ἔρευναν καὶ Λαογραφίαν τῆς πατρίδος του, καὶ ἔως τώρα ἔδωκεν εἰς τὴν δημοσιότητα, ἀρκετὲς Ἱστορικὲς Μελέτες καὶ Λαογραφικὰ Σημειώματα.

Ἡπειρωτικὴ Πνευματικὴ Ζωὴ καὶ Κίνησις

◆ Γράφουμε καὶ μᾶς γράφουν

◆ Στέλλουμε καὶ μᾶς στέλνουν

Ἡ ἈΡΣΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΛΕΜΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ ΚΑΙ Ἡ ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Ἀθήναι, 20 Ἰανουαρίου 1988

Π ρ ὶ ς

Τὸν ἀξιότιμον Κύριον

Ἀλέξανδρον Μαιμνόπουλον

Πρόεδρον τῆς «Ἡπειρ. Ἐταιρείας»

Μαυρομαχάλη 7, Ἐνταῦθα.

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε καὶ ἀγαπητὲ φίλε
κ. Μαιμνόπουλε.

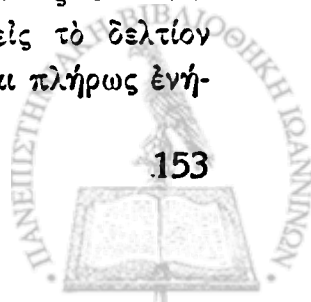
Θέμα: «Ἡ ἄρσις τῆς ἐμπολέμου καταστά-
σεως μετὰ τὴν Ἀλβανίαν».

Διὰ τὸ ὡς ἄνω σοβαρὸν ἐθνικὸν θέμα, τὸ ὁποῖον τυγχίνει μεγάλως καὶ ἐνδιαφέρει ἰδιαιτέρως τὴν Ἡπειρὸν καὶ ἕως μᾶς τοὺς Ἡπειρωτῆς, ἔχον δημοσιευθεῖ εἰς τὸ Δελτίον τῆς Ἐταιρείας φύλ. 132, Σεπτέμβριος 1987, κείμενα τὸ μὲν τῆς συντάξεώς του, τὸ δὲ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ κόμματος τῆς ἀξιωματικῆς, μελίσσους κατὰ τὸ δελτίον, ἀντιπολιτευσεως, ὡς καὶ ἄλλων παραγόντων τῶν πολιτικῶν κομμάτων.

Δὲν δημοσιεύεται ὁμως ἡ ἀνταπάντησις τοῦ κόμματος τῆς Νέας Δημοκρατίας, ἐπὶ σχολίων τοῦ κυβερνητικοῦ ἐκπροσώπου κ. Σωτ. Κωστοπούλου ἐπὶ τῆς δηλώσεως τοῦ προέδρου τῆς Ν.Δ. κ. Μητσούκη, ἡ ὁποία

ἐδημοσιεύθη εἰς τὰ ἐφημερίδας Ἀθηνῶν τῆς 29.8.87 (Βραδυνή, Καθημερινή κλπ.) διὰ τῆς ὁποίας ἀποσαφηνίζονται, κατ' ἀντιπαράθεσιν πρὸς τὰς θέσεις τῆς κυβερνήσεως, κατὰ τρόπον θετικὸν καὶ κατηγορηματικὸν αἱ θέσεις τοῦ κόμματος ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἐπὶ τῆς ἀνταπάντησεως αὐτῆς, δὲν ὑπῆρξε ἀντίδρασις, δὲν ἐδημοσιεύθη τουλάχιστον εἰς τὸν Τύπον, τῆς κυβερνήσεως ἢ τοῦ ΠΑΣΟΚ.

Διότι νομίζω ὅτι μετὰ τὴν ἀνταπάντησιν αὐτὴν τῆς Ν.Δ. καθίστανται περισσότερον σαφεῖς καὶ ὑπεύθυνοι αἱ θέσεις τῶν δύο μεγάλων πολιτικῶν κομμάτων τῆς χώρας, ΠΑΣΟΚ - Κυβερνήσεως - καὶ Νέας Δημοκρατίας, ἐπὶ τοῦ θέματος, τοῦ ὁποίου αἱ ἐξελίξεις εἰς τὸ μέλλον εἶναι ἐνδεχόμενοι νὰ ὑπάρξουν δυνατότητες νὰ ἐπιδιωχθῇ νὰ ὑποστοῦμε μεταβολὰς ἀπὸ τὴν γραμμὴν Κυβερνήσεως - ΠΑΣΟΚ, ἔχω τὴν γνώμην καὶ διατυπώνω τὴν παράκλησιν πρὸς Ὑμᾶς ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε καὶ ἀγαπητὲ φίλε, ἔστω καὶ τόσον καθυστερημένως, νὰ δημοσιευθῇ ἡ ἀνωτέρω ἀνταπάντησις τῆς Ν.Δ., τῆς ὁποίας ἐπισυνάπτεται φωτοαντίγραφον, εἰς τὸ δελτίον τῆς Ἐταιρείας, ὥστε νὰ εἶναι πλήρως ἐνή-

μεροι αί σελίδες του επί του θέματος.
Με εύχαριστίες και ιδιαίτεράν εκτίμησιν
και φιλίαν

ΣΤΡΑΤΗΣ Ν. ΑΘΑΝΑΣΑΚΟΣ

Η ΑΝΤΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΗΣ Ν. Δ.

«Ποτέ ή Νέα Δημοκρατία δεν αντιμετώπισε την άρση του έμπολέμου με την Αλβανία χωρίς όρους, όπως έπραξε ή κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, αλλά με έγγραφήσει που θα εξασφάλιζαν τα δικαιώματα των όμοεθνών μας. Και πάντοτε υπήρξε άμείωτο το ένδιαφέρον των ελληνικών κυβερνήσεων για τη σκληρή μοίρα των Βορειοηπειρωτών. Προσέκρουσαν όμως πάντοτε σε ένα καθεστώς που καταπατούσε θάναυσα — και εξακολουθεί να καταπατεί — τα στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα όχι μόνον της ελληνικής μειονότητας, αλλά και των Αλβανών υπηκόων του. Η δε νομική διατήρηση της έμπόλεμης καταστάσεως ήταν — μέχρι σήμερα — το μόνο διαπραγματευτικό όπλο στα χέρια της Ελλάδος».

«Βραδυνή» 29.8.1987

Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΙΧΜΑΛΩΤΙΖΕΙ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟΝ

Γιάννινα 3 Φεβρ. 1988

Σεβαστέ μου κ. Μαμινόπουλε.

Έλαβα την απόδειξη καθώς και τα δύο τεύχη του περιοδικού.

Ειλικρινά δεν σας κρίνω τη συγκίνηση που έννοιωσα καθώς τα ξεφύλλιζα και πόσες άναμνήσεις δεν μου έφεραν οι τόσο ώραλες φωτογραφίες που είναι τυπωμένες στις σελίδες τους.

Από μέρας μου, εύχαριστώ όλους αυ-

τούς τους κυρίους που έχουν την καλωσύνη να διαθέτουν αυτές τις τόσο πολύτιμες φωτογραφίες που κατέχουν, δίδοντας έτσι την εύκαιρία σε μας τους άναμνήστες να γνωρίσουμε, άλλοι μόν για πρώτη φορά, μέρη και τοποθεσίες από την όχι πιά «μικρή μας πόλη» και άλλα που τα γνωρίζουν να άναπολήσουν και να θυμηθούν παλιές καλές και άξέχαστες εποχές.

Θα πρέπει να θεωρούν πολύ περήφανο και τυχερό τον έαυτό τους όλοι εκείνοι οι άνθρωποι που διαθέτουν ένα τόσο πλούσιο και δυσεύρετο άρχείο φωτογραφιών. Γιαυτό δικαιολογημένα ο πατέρας μου θεωρούσε, κατά τη γνώμη του, σαν τη μεγαλύτερη έφεύρεση του ανθρώπου τη φωτογραφική μηχανή.

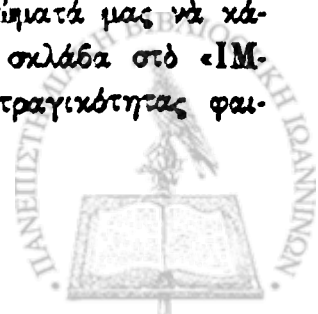
Γιατί όπως χαρακτηριστικά έλεγε «ή φωτογραφία αιχμαλωτίζει τη στιγμή και το χρόνο».

Με πολλή εκτίμηση
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΖΟΥΜΠΟΥ

ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΓΝΩΜΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΜΑΣ ΧΩΡΑΕΙ Η ΔΟΞΑ ΤΟΥ ΚΑΛΠΑΚΙΟΥ Σ' ΕΝΑ ΣΟΚΑΚΙ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ;

Άγαπητέ μου κ. Μαμινόπουλε.

Στο τεύχος του Γενάρη με πολλή - πολλή χαρά είδα να καταπιάνεσαι, για πολλοστή φορά - με τα γεγονότα των πρώτων ήμερών του Ιταλο-ελληνικού πολέμου. Βάζω τους Ιταλούς μπροστά γιατί αυτοί μπαμπέσικα μας έπετέθησαν και θέλησαν να μπουν στα χόμιατά μας να κάνουν την πατρίδα μας σκλάβα στο «IMPERIUM» του μέχρι τραγικότητας φαι-

δραῦ Ντοῦτσε τους.

Ἄλλὰ ἔπεσαν ἔξω. Δὲ λογάριάζαν ὅτι τὰ στήθια τῶν παιδιῶν τῆς Ἡπείρου, τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος φάνηκαν σκληρότερα ἀπ' τὸ ἀτσάλι τῶν πολεμικῶν μηχανῶν, μὲ τίς ὅποιες ἦρθαν νὰ περάσουν τὸ Καλπάκι ΜΑΣ οἱ θρασεῖς εἰσβολεῖς.

Ζεῖ ἀκόμα ἐδῶ στὰ Γιάννινα ὁ ἀγαπητός μου σιγὰ ἀδελφός καὶ συμπολεμιστής μου στὸ Καλπάκι καὶ στὰ θοινὰ τῆς Ἀλθανίας Βασίλης Καράμπαλης.

Γατρός στὸ Τάγμα ποὺ κράταε τὸ λόφος τοῦ Καλπακιοῦ ἦταν ὁ Βασίλης. Γιὰ λόγους εὐνόητους εἶχαν ὁδοῖε διαταγὴ τοὺς στρατιῶτες νὰ τραβηχτοῦν στὴν ἀπάνω σειρὰ χαρακωμάτων, τρεῖς σειρὲς χαρακώματα εἶχε ὁ λόφος τὸν ὁποῖο κράταγε τὸ Τάγμα τοῦ Βασίλη, τὸ 3) 40.

Ὅταν ἦρθαν τὰ τάνκς τῶν Ἰταλῶν καὶ προσπαθοῦσαν νὰ σπάσουν τὰ ἀντιαρματικὰ κωλύματα γιὰ ν' ἀνοίξουν ὁδὸμο πρὸς τὰ Γιάννινα ἔγινε κάτι τὸ ἀσύλληπτο:

«—Τί νὰ σοῦ πῶ ὦρὲ γιατρέ, μοῦ εἶπε ὁ Βασίλης, ὅταν ἀνταμύσωμε σὲ λίγες μέρες. Ἐνῶ τὰ τάνκς παιδεύονταν νὰ θροῦν τρόπο νὰ σπάσουν τὴ γραμμὴ μας, οἱ στρατιῶτες ὅλοι χωρὶς νὰ τοὺς διατάξει κανένας πετάχτηκαν ἀπ' τὴν πάνω σειρὰ καὶ κατέβηκαν στὴν κάτω σειρὰ γιὰ νὰ τὰ ἔχουν κυρὰ καὶ ἄρχισαν ὅλοι νὰ πυροβολοῦν καταιγιστικὰ μὲ τ' ἀτομικά τους ἐπὶ (Μάνλιχερ εἶχαν). Βέβαια οἱ σφαῖρες δὲν τρύπαζαν τὸ ἀτσάλι τῶν τάνκς ἀλλὰ οἱ Ἰταλοὶ ποὺ ἦταν μέσα ἐννοιωσαν... πολλὰ πράματα... Ἡ διαταγὴ πρὸς τοὺς στρατιῶτες ἔρχονταν ἀπὸ πάλιν μακρυὰ: Ἰτε παῖδες Ἑλλήνων... Ἦταν ἡ Πατρίδα ποὺ τοὺς φώναζε...

Στὸ μεταξὺ «ἦρθε» καὶ τὸ ὠραῖο πυροβολικό μας καὶ μὲ μερικὲς βολὲς ἔκανε

κάμποσα τάνκς νὰ κυττᾶν τὸν οὐρανὸ μὲ τὴν κοιλιά ἐκὼ τὰ ὑπόλοιπα βάλαν τὴν οὐρὰ στὰ σκέλια καί: φευγάτε ποδαράκια μου νὰ μὴ...

Σ' αὐτὸ τὸ Καλπάκι, στὸ Καλπάκι μας, ἔσπασε τὰ μούτρα τοῦ ὁ σκοταδισμὸς τοῦ Φασιζμοῦ καὶ τοῦ Ναζισμοῦ. Ἀπ' αὐτὸ τὸ Καλπάκι ἐγῆκε τὸ πρῶτο φῶς γιὰ τὸ μέλλον τῆς πατρίδας μας, τῆς Εὐρώπης καὶ ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητος. Ἐμεῖς οἱ Ἡπειρώτες πρέπει νὰ τὸ συνειδητοποιήσουμε πρῶτοι ὅτι τὸ Καλπάκι ΜΑΣ στέκει λίγο παραπάνω ἀπ' τὸ Μαραθῶνα. Ἀπ' τὸ Μαραθῶνα γλύτωσε ἡ Ἑλλάδα ἀπ' τὸ σκοτάδι τοῦ θάρβαρου ἀσιατισμοῦ. Ἀπ' τὸ Καλπάκι γλύτωσε ἡ ἀνθρωπότητα ἀπ' τὰ νύχια τοῦ Φασιζμοῦ καὶ τοῦ Ναζισμοῦ. Ποιὸς ξέρει τί τύχη καρτέραγε τὴν ἀνθρωπότητα ἀπ' τὰ ἐγκληματικὰ μυαλὰ δυὸ σχιζοφρενῶν.

Ἐγὼ ἔχω χρόνια ποὺ τὰ γράφω αὐτὰ ἀλλά, ἀλλά:

Ὁ Δῆμος Ἰωαννιτῶν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀποφάσισε καὶ ἔδωκε τὸ ὄνομα τοῦ Καλπακιοῦ μας σ' ἓνα συνοικιακὸ δρομάκι...

Μὲ τὸ δίκην τους νὰ μὴ γράφουν οὔτε τὸ ὄνομα τοῦ Καλπακιοῦ (τῆς μάχης τοῦ Καλπακιοῦ) στὸν Ἄγνωστο Στρατιώτη κάποιοι - κάποιοι. Σκόπιμα ἀντιπαρέρχονται τ' ὄνομα τοῦ Καλπακιοῦ κάποιοι, ποὺ θέλουν νὰ προβάλουν κάποιους, ποὺ τὰ κάνουνε... σχ... στὸν τομέα τῆς Πίνδου (μαζὺ μὲ τ' ἄξια (;) παληκάρια τους. Ἡθελε νὰ τὸν στείλει στὸ Στρατοδικεῖο τὸν «ἦρωα» τῆς Πίνδου ὁ στρατηγὸς Βραχνὸς ποὺ πῆγε νὰ «κρατήσῃ» τὴν κατάσταση.

Κάποιο τραῦμα ἔσωσε ἀπὸ παραπέρα περιπέτειες τὸν «ἦρωα».

Καλὰ κάνεις καὶ τὰ γράφεις — καὶ τὰ ξαναγράφεις — αὐτὰ κύριε Μαιμιόπουλε.

Μπᾶς καὶ ξυπνήσουμε οἱ Ἑπειρώτες. Νὰ μὴ δεχόμαστε ἀδιαμαρτύρητα τὴν παραχάραξη τῆς Ἱστορίας. Ἀλλὰ λέω καὶ τὸ ἄλλο: Μὲ τὰ ψέμματα μποροῦν νὰ κρύβουν τὸν ἥλιο μὲ τὸ κάπνιστο; Ὅ,τι καὶ νὰ κάνουν, ὅ,τι καὶ νὰ λέν, τὸ Καλπάκι ΜΑΣ εἶναι ἀστέρι πρῶτου μεγέθους καὶ θὰ λάμπει γιὰ πάντα στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας.

Μαζὺ μὲ τὴν ἐκτίμησή μου δέξου καὶ τίς εὐκῆς μου γιὰ ὑγεία.

Γιάννινα 30.1.1988

Ἀναστ. Παπαγγέλης, ἰατρός

ΦΩΤΟ ΚΟΤΟΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ σελίδα 129)

γμένοι μὰ ξεθαρεμένοι πιά Πολιτσανίτες.

Ὡς καὶ κιοτῆδες, πού ᾿χαν κρυφτεῖ στὰ λαγούμια ἔρχονταν κι αὐτοί. Ἀχολογοῦσε τὸ ἀρχοντικό ἀπὸ τὰ τραγούδια τὰ Πωγωνίσια καὶ τὰ Δεροπολίτικα. Κι ἐπειδὴ δὲ χωροῦσαν πιά στὸ σπῆτι, ὅλοι μαζὶ χορεύοντας κατέβηκαν στὸ μεσοχώρι, ὅπου ἀναβαν οἱ φωτιές καὶ ψένονταν τὰ σφαχτά. Συνθηματικές ντουφεκιές τῶν ληστῶν στὰ καρπούλια ἔλυσαν τὴν πολιορκία τῆς Πολίτσανης. Μαζώθηκαν καὶ τὰ καρπούλια λεροὶ κι ἀξέριστοι καὶ πιάσαν τὸ χορὸ καὶ τὸ φαγοπότι, πού συνεχίστηκε ὡς τὰ μεσάνυχτα.

Ἐπειτα ἀπ' αὐτὸ ἔφυγαν οἱ ληστές φορτωμένοι μὲ καλούδια κι ὁ Φετάνης ὑποσχέθηκε πὼς ποτὲ πιά τριχὰ Πολιτσανίτη δὲ θὰ πειραχτεῖ.

ΚΑΗΜΟΙ ΚΑΙ ΛΑΧΤΑΡΕΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ σελίδα 151)

κα (χόρτασα κι εὐχαριστήθηκα).

Τί νὰ σοῦ γράψω ἄλλο, Κατερίνα. Δῶσε τὰ δέοντα στὴ Χαρίκλεια, στὴ Γιάνναινα, στὴ Δέσπω στὴ Θυμιούλα, στὴν Κατσικιού, στὴν Τασιά τοῦ Ἀγαθάγγελου καὶ πὲς τῆς, νὰ μὴν ἀπολάβῃ (ἀφήνει ἐλεύθερες) τίς γελάδες σιαπέρα στ' ἀλώνια καὶ μοῦ χαλάσουν τὰ χτίσματα (μάντρες), καὶ στὴ θλόχα τῆ Μιχάλαινα καὶ πὲς τῆς νὰ θάνῃ τῆ βατιὰ στὴν ἀμπουριά, νὰ μὴν πᾶν τὰ ζγούρια στὸν κῆπο.

Φίλησέ μου τὸ Γιώτῃ ἀπὸ τ' ἐμένα.

Τελειώνω.

Ἐγὼ ἢ Βασίλω γράφω».

Και γιὰ τὴν αντιγραφή:

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΝΙΚΟΥ

Απὸ τὸ βιβλίο:

«Ταξίδια στις 5 Ηπείρους»,
Δ. Γ. ΝΤΟΥΖΟΥ — Α. Σ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ οἱ κύριοι Ἀναγνώστες νὰ μᾶς γνωστοποιοῦν τὴ νέα τους διεύθυνση.

Ἑσωτερικὴ Ζωὴ καὶ Κίνησις

Οἱ χρηματικὲς εἰσφορὲς πρὸς τὴν
 "Ἡπειρωτικὴ Ἑταιρεία,, ἐκπίπτουν
 στὶς Δηλώσεις Φόρου Εἰσοδήμα-
 τος.

ΣΥΝΩΣΤΙΣΜΟΣ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΣΥΝΩΣΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Με θαθεῖα συγκίνησι συντάσσομε αὐ-
 τὸς τοὺς πίνακας εἰσφορῶν. Εἶναι τὸ ἑ-
 ξυγόνον τῆς Ἑταιρείας. Εἶναι τὰ φτερά
 τῆς. Κοινωνικὸς Πνευματικὸ Ἰδρυμα ἢ
 Ἑταιρεία. Δημόσια ἢ διαχειριστὴ τῆς σὲ
 ὑάληνη σφαῖρα «περιστρεφόμενη καὶ παν-
 ταχόθεν ὄρατῆρ. Δὲν πληρώνει οὕτε μο-
 νόλεπτο ἢ Ἑταιρεία σὲ μισθοὺς καὶ ἀ-
 μοιβὰς καὶ ἔχει ἐλαχιστοποιήσει τὰ διοι-
 κηρικὰ τῆς ἐξόδα, ἀφοῦ τὸ Δ. Συμβούλιον
 μὲ ἐφημερία σὲ ἐθελοντικὴ ἐάση διεξά-
 γει τὴ διοικητικὴ ὑπηρεσία.

Δὲν ἔχει «Χρεῶστες» ἢ Ἑταιρεία. Δὲν
 ἔχει «Πιστωτές». Κανενὸς τὴν πόρτα δὲν
 ἐβρόντησε. Δὲν κρατεῖ λογαριασμοὺς «Ο-
 φειλετῶν». Ὅτι προσφέρεται εἶναι αὐτο-
 προαίρετο καὶ καλοδεχόμενον. Τὸ ραβδί
 τοῦ διακονιάρη, ἔταν ὑπηρετεῖ κοινωνοφε-
 λεῖς σκοποὺς γίνεται σὰ χέρια τοῦ Διοι-
 κητικοῦ Συμβουλίου ἡγεμονικὸ Σκῆπτρο.

Κρίκοι τῆς ἀλυσσίδας τῆς ἀγάπης αὐ-
 τὸν τὸν μῆνα εἶναι οἱ:

Ὁ κ. Γεώργ. Μπότης γιὰ τὸ Δελτίον	1000
Ὁ κ. Ἡλίας Λυγιάδας ἁμοίως	1000
Ὁ κ. Σπύλ. Παπαῖς ἁμοίως	1000
Ὁ κ. Γεώργ. Γάγαλης γιὰ τοὺς πνευματικὸς σκοποὺς τῆς Ἑ-	

ταιρείας	3000
Ὁ κ. Ἰωάν. Γεωργιάτης ἁμοίως	3000
Ὁ κ. Χρῆστος Ἀναστασιάδης γιὰ τὸ Δελτίον	2000
Ἡ κυρία Ἀρτεμὴ Μανέλα ἁμοίως	2000
Ὁ κ. Ἰωάν. Παπαῖς γιὰ τοὺς γε- νικωτέρους σκοποὺς	2000
Ὁ κ. Σπυρίδων Παπαῖς γιὰ τὸ Δελτίον	2000
Ὁ κ. Ἰωάν. Τσιγκιῆς ἁμοίως	1000
Ὁ κ. Βασίλ. Βαρνάδας ἁμοίως	1000
Ὁ κ. Χριστόφ. Κοσύδας ἁμοίως καὶ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	1500
Ὁ κ. Γεώργ. Καρναδήμος ἁμοίως	2000
Ὁ κ. Ἑρμῆς Μουδρόπουλος γιὰ τὸ Δελτίον	1000
Ἡ Πανηπειρωτικὴ Ἐνωσις Νοτ. Ἀφρικῆς γιὰ τὸ Δελτίον	14.000
Ὁ Πανασιολογιώτατος κ. Χερουβείμ Μυλωνῆς γιὰ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	5000
Ὁ κ. Ἀθαν. Βαζάνας γιὰ τὸ Δελτίον	1000
Ὁ κ. Ἰωάν. Λεοντίδης ἁμοίως	1000
Ὁ κ. Γεώργ. Βρέλλης ἁμοίως	2500
Ὁ κ. Σταῦρ. Ροῦτιος ἁμοίως	2500
Ἡ κυρία Μαίρη Βέη ἁμοίως	1000
Ὁ κ. Ἰωάν. Γιόργιας ἁμοίως	3000
Ὁ κ. Βασίλ. Παπακώριος γιὰ τὸ Δελτίον	1000
Ὁ κ. Νικόλ. Μπάκος ἁμοίως	1000
Ὁ κ. Γεώργ. Ρίζος ἁμοίως	1000
Ὁ κ. Ἰωάν. Παπαθασιλείου ἁμοίως	1000
Ὁ κ. Εὐάγ. Γιουλιανίδης ἁμοίως	1000
Ὁ κ. Χριστόφ. Καρναμπόνας ἁμ.	1000
Ὁ κ. Χρῆστος Γιουλιανίδης ἁμοίως	1000
Ὁ κ. Χρυσόστ. Λαμπρίδης γιὰ τὸ Δελτίον	1000
Ὁ κ. Στ. Μάνος ἁμοίως	1000

Ὁ κ. Σπύρος Μαλάμης γιὰ ἐνίσχυση τῶν πνευματικῶν σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας	5000	πνευματικῶν σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας	5000
Ὁ κ. Γεώργ. Συγκούνας γιὰ τὸ Δελτίο	1000	καὶ γιὰ τὸ Δελτίο	2000
Ὁ κ. Ἀλέξ. Τάσσης ἑμοίως	1000	Ὁ κ. Σπύρος Σπέγγος ἑμοίως	3000
Ὁ κ. Ἰωάν. Κάππενος ἑμοίως	1000	Ὁ κ. Κώστας Ἐξαρχος γιὰ τὸ Δελτίο	1000
Ὁ κ. Ἄρης Ράπτης ἑμοίως	2000	Ἡ κυρία Τζένη Θρεφιάδου - Ἐξάρχου ἑμοίως	1000
Ὁ κ. Γρηγ. Μηλιῶνης ἑμοίως	1000	Ὁ κ. Εὐριπ. Γιαννακὸς γιὰ τὸ Δελτίο	1000
Ἡ κυρία Ἑλλη Ζέρρη ἑμοίως	2000	Ἡ κυρία Βάσω Μάνου, ἐκπαιδευτικὸς, Πρόεδρος Ὀμοσπονδίας Παιδωνύτων γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν πνευματικῶν σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας	10.000
Ὁ κ. Εὐάγγ. Γεωργάκης ἑμοίως	1500	Ὁ ἰατρός κ. Δημ. Λιάσκας γιὰ τὸ Δελτίο	1000
Ὁ κ. Κωνστ. Βασιλείου γιὰ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	1000	Ὁ Σύμβουλος καὶ συγγραφέας κ. κ. Ν. Σκόπας ἑμοίως	1000
Ὁ ἰατρός κ. Σταῦρος Γιωβάννης γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν πνευματικῶν σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας	5000	Ἡ κυρία Ἐλευθ. Τσιάνταρ ἑμοίως	1000
Ἡ κυρία Ἄννα Μαθαίου γιὰ τὸ Δελτίο	1000	Ἡ κυρία Λύρηλία Κωστάκη - Δημητριάδη γιὰ τὸ Δελτίο καὶ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	3000
Ὁ συγγραφέας κ. Νίκος Κοσμῆς ἑμοίως	1000	Ὁ κ. Κων. Κοκουζέλης γιὰ τὸ Δελτίο	1000
καὶ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	1000	Ὁ κ. Ἰωάν. Λαιμπράκης ἑμοίως	1000
Ἡ Ἐνωσις Ζαγορισίων γιὰ τὸ Δελτίο	1000	Ὁ ἀνώτερος ἀξιωματικὸς Ἀεροπορίας ἐ.ἀ. κ. Γεώργιος Σαχίνης γιὰ τοὺς πνευματικὸς σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας	3000
Ὁ κ. Χαρ. Παπαγιάννης ἑμοίως	1000	Ἡ κυρία Βικτωρία Γόττσιου γιὰ τὸ Δελτίο	1500
Ὁ κ. Κων. Σχλάβης ἑμοίως	1000	Ὁ κ. Βασ. Γέτας γιὰ τοὺς πνευματικὸς σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας	5000
Ὁ κ. Σπυρ. Ἀρμενάκος ἑμοίως	1000	Ὁ ἀκρίτας ἱερέας Παπαχρίστος, πῶ ἔχει ἀναγγάγει σὲ δόγμα τὸ «λαλεῖν κρείττον τοῦ σιγᾶν», Παπαχρίστο, Παπαχρίστο, πιάσ' τὸ πτόμα σου καὶ κλείστο, καὶ πῶ θσαν ἀνταμωνόμεστα, σκύθουμε τὰ κεφάλια μας, σάν τὰ πρόβατα	
Ὁ κ. Βασ. Μπαμπασίκας ἑμοίως	1000		
Ἡ κυρία Ἰωάννα Κων. Σταυροπούλου ἑμοίως	1500		
Ὁ δικηγόρος κ. Ἀναώνης Βενέτης	1000		
Ὁ κ. Δημ. Χρηστίδης πλὴν ἄλλων γιὰ τὸ Δελτίο	1000		
Ὁ κ. Βύρων Χρηστίδης ἑμοίως	1000		
Ὁ κ. Ἄριστ. Παυλῆς ἑμοίως	1000		
Ἡ κυρία Ἰσιήνη Χατζῆ ἑμοίως	1000		
Ὁ κ. Κων. Γκατσόπουλος ἑμοίως	1000		
Ὁ κ. Δημ. Στάμος πλὴν ἄλλων	1000		
Ὁ κ. Ἰω. Παρασκευόπουλος ἑμοίως	1000		
Ὁ κ. Χρ. Τσόδουλος ἑμοίως	1000		
Ὁ κ. Κων. Τσαλάκης ἑμοίως	1000		
Οἱ κύριοι Σταῦρος καὶ Φίλιππος Γιωβάννης γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν			

στο σ τ ά λ ο και παίρουμε κάνα Δερπολίτικο:		ρειαῖς	5000
«Δέ σι' ὄλεγα Θανάσιω πὼς θὰ μᾶς πιά... μᾶς πιάσουνε. Τ' ἀδερφοξά, τὰ ἀδερφοξάδερφά σου θὰ μᾶς χαλά — χαλάσουνε!!!» Πότε τὸ παίρνει ἕνας και πότε τὸ κλώθει ὁ ἄλλος, γιὰ ἐνίσχυση τοῦ Δελτίου	1000	Ἡ κυρία Ἀντωνία Σκενδέρη - Κα- ραμάνου γιὰ τὸ Δελτίο	1000
Ἐκ. Κυρ. Σουλᾶκος ἑμοίως	2000	Ἡ κυρία Εἰρήνη Κωστάκη ἑμοίως	2000
Ἐκ. Νικὼλ. Οἰκονόμου ἑμοίως	1000	Ἐκ. Κων. Ντούλας ἑμοίως	1000
Ἐκ. Σωτ. Οἰκονόμου ἑμοίως	1000	Ἐκ. Δημ. Βαρζώκας ἑμοίως	1000
Ἡ κυρία Λίτσα Παπαϊωάννου - Μάραιη ἑμοίως	1000	Ἐκ. Νικὼλ. Μπάτζιος ἑμοίως	1000
Ἐκ. ἰατρὸς κ. Γεώργ. Βίνας γιὰ τοὺς γενικοὺς σκοποὺς	2000	Ἐκ. Παναγ. Γκιούτσιος ἑμοίως	1000
Ἐκ. Χαρ. Στάρας γιὰ τὸ Δελτίο	1000	Ἐκ. Δημ. Ἐξαρχος ἑμοίως	1000
Ἡ κυρία Νίκη Μπούντα γιὰ τὸ Δελτίο	1000	Ἐκ. Γεώργ. Μανωλάκος ἑμοίως	1000
καὶ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	1000	Ἐκ. Βλάσης Οἰκονόμου ἑμοίως	1000
Ἐκ. Γεώργ. Παπαγεωργίου γιὰ τὸ Δελτίο	1000	Ἡ κυρία Ἐλπίς Ἡλία ἑμοίως	1000
Ἡ κυρία Ἀναστασία Παπαγεωρ- γίου ἑμοίως	1000	Ἐκ. Ἐλευθ. Παπᾶς ἑμοίως	1000
Ἐκ. Εὐάγ. Τσιμογιάννης ἑμοίως	2000	Ἐκ. Νικὼλ. Τατσάκης ἑμοίως	1000
Ἡ κυρία Σωζ. Μαντᾶ ἑμοίως	2000	Ἐκ. Κώστας Κοντόπουλος γιὰ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	3000
Ἡ κυρία Βάσω Μπόσιχ ἑμοίως	1000	Ἡ κυρία Ἐλένη Τζουρίδη γιὰ τὸ Δελτίο	2000
Ἐκ. Κώστας Λαμπριδῆς ἀπὸ Γιο- χάιεσμπουργκ ἑμοίως	6000	Ἐκ. Κων. Μέξης γιὰ τὸ Δελτίο	1000
Ἐκ. Σταῦρος Γέπης ἑμοίως	1000	Ἐκ. Κοσμᾶς Νικ. Λώλης ἑμοίως	2000
Ἐκ. Περικλ. Τσαπάρης ἀπὸ Ἀ- λεξάνδρεια γιὰ τοὺς πνευματικοὺς σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας	20.000	Ἐκ. Κώστας Σίμος συγγραφέας ἑμ.	2500
Ἡ κυρία Ἀνδρον. Βλάχου γιὰ τὸ Δελτίο	3000	Ἐκ. Ἀγγελος Δαλαγγέλης ἑμοίως	1000
Ἐκ. Κων. Γιούσης ἑμοίως	3840	Ἡ κυρία Βασιλικὴ Δρακοπούλου ἑμ.	2000
Ἐκ. Χρ. Τασσιούλας ἑμοίως	2000	Ἐκ. Στρατηγᾶκης Ε.Ν.Ο.Ε. ἑμοίως	1000
Ἡ κυρία Μερόπη Ἀδαμαντίδου ἑμ.	1000	Ἡ κυρία Λεοντία Καραμπότ ἑμοίως	2000
Ἡ κυρία Ἀγγελικὴ Ζούμπου ἑμοίως	1000	Ἐκ. Κων. Κατσιῆς ἑμοίως	1000
Ἐκ. ἰατρὸς κ. Σπ. Βρύσης ὑπὲρ τῶν πνευματικῶν σκοπῶν τῆς Ἑται-		Ἡ κυρία Ἀγγελικὴ Οἰκονομοπού- λου - Νιτσοπούλου ἑμοίως	3000
		Ἐκ. Πέτρος Κατσιῆς ἑμοίως	1000
		Ἡ κυρία Ἑλλη Δευτεραίου Κίρκ γιὰ τοὺς γενικοὺς σκοποὺς	3000
		Ἡ κυρία Λίτσα Κουταβά - Δάκα- ρη ἑμοίως	3000
		Ἡ κυρία Ἀγγελικὴ Οἰκονομοπού- λου γιὰ τὸ Δελτίο	1000
		Ἐκ. Ἐλευθ. Ψαρᾶς γιὰ τοὺς πνευ- ματικοὺς σκοποὺς	3000
		Ἐκ. Δημ. Πιερρουτσᾶκος ἑμοίως	1000
		Ἐκ. Ἀκης Φατσέας γιὰ τὸ Δελτίο	1000
		Ἐκ. Μιχ. Κατσάνης ἑμοίως	1000
		Ἐκ. Ταμίας - Σύμβουλος κ. Γεώργ.	

Καίνδουρος για τούς σκοπούς της Έταιρείας τὸ πασὸν τῶν δρχ. 50.000	Ὁ συνάδελφος κ. Κώστας Τέκτων για ἐνίσχυση τῶν σκοπῶν τῆς Έταιρείας 10.000
Ὁ κ. Βλάσης Σακολάκης για τὸ Δελτίο 1000	Οἱ Ἀδελφές Εὐανθία καὶ Ἀφρο- δίτη Μέντζιου ὁμοίως 1000
Ὁ κ. Ἀντώνιος Ράπτης ὁμοίως 2000	Ὁ στρατηγὸς καὶ ἡ κυρία Γεωργ. Τέλη ὁμοίως 1000
Ὁ κ. Ἀναστ. Παπαγγέλης ὁμοίως 1500	καὶ για τοὺς πνευματικούς σκο- ποὺς 2000
Ὁ κ. Στέφ. Σιαφάκας ὁμοίως 1500	Ἡ κυρία Ρίτα Σάσση για τὸ Δελτίο 2000
Ὁ κ. Ἀχιλ. Μπουκουβάλας ὁμοίως 1000	Ὁ κ. Λάμπρος Χρήσιμος ὁμοίως 1000
Ὁ κ. Ἀλέξ. Τσατσόπουλος για τοὺς πνευματικούς σκοπούς 2000	Ἡ κυρία Ἀγγελ. Ζούμπου ὁμοίως 2000
Ὁ συνάδελφος κ. Κώστας Τέκτων για τὸ Δελτίο 2000	Ὁ κ. Γεώργ. Κορκάρης για τοὺς πνευματικούς σκοπούς 3000
Ὁ κ. Νικόλ. Κοντογιώργης ὁμοίως 1000	Ὁ κ. Πέτρος Οἰκονόμου για τὸ Δελτίο 1000
Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ἰωάν. Κασσιοῦ για τὸ Δελτίο 1000	Ὁ κ. Κων. Βαρσιώτης ὁμοίως 1000
Ὁ κ. Νικόλ. Παπανικολάου ὁμοίως 3000	Ὁ κ. Ἰωάν. Βεζιάνης ὁμοίως 1000
Ὁ κ. Κώστας Ἀδαμίδης ὁμοίως 1000	
Ὁ κ. Δημ. Σατῆνης ὁμοίως 1000	

ΚΑΥΜΟΣ

Γύρω τὰ δέντρα γιόμισαν καρπούς
κι ὁ κῆπος μὲ ντομάτες καὶ φασόλια,
λουλούδια γύρω ἢ αὐλή, σταφύλια ἢ κληματαριά
κι ἐγὼ μονάχη, ἀκόμα περιμένω ἢ δόλια...

Ἔλα παιδί μου τὸ ντρουμπέκισα τὸ γάλα
τυρί, γιαούρτι καὶ ξυνόγαλο πολὺ,
ἔχω γιομάτη τὴν ποδιά μ' ἀπ' ὄλα, κι ἄλλα
ἔλα κι ὁ ἥλιος θγῆκε στὴν ἀνατολή.

Κρέμασα ρόδια καὶ κυδώνια στὸν ὄντα
σταφύλια, κάστανα, καρύδια ἔχω κοντά μου
μὲ ποιόν ὅμως θὰ κάτσω νὰ τὰ μοιραστῶ;
Κυττῶ ἀπ' τὸ παράθυρο καὶ στάζουνε τὰ δάκρυά μου...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΚΙΤΖΙΟΣ

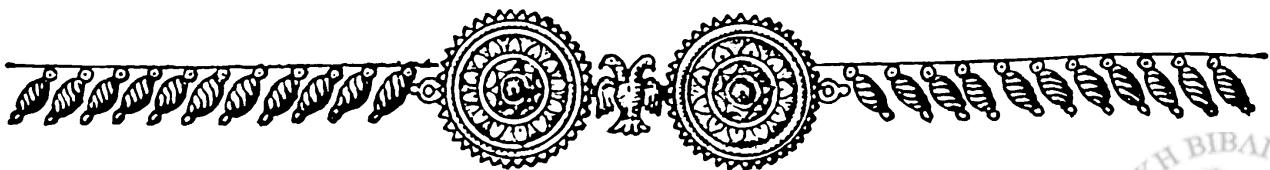

ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ - ΕΠΙΤΑΦΙΑ ΛΗΚΥΘΟΣ

ΜΝΗΜΗ ΘΑΝΟΝΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ

Στους πνευματικούς σκοπούς τῆς Ἑταιρείας εἶναι ἡ ἀπονομή τιμῆς στή μνήμη θανόντων Ἑπειρωτῶν. Αἰωνία ἡ μνήμη τους. Κατὰ τὸν μῆνα αὐτὸν μᾶς ἐστάλησαν οἱ ἐπόμενες δωρεές.

Ὁ Κος καὶ ἡ Κα Τέλη Σουμάκη σὴ μνήμη τοῦ πατέρα της Μιχαήλ Λώλη	10.000	νίδα	2000
Ὁ Σύμβουλος καὶ τυγγραφέας κ. Ν. Σκόπας σὴ μνήμη τοῦ Κώστα Λαζαρίδη	1000	Ὁ κ. Φωκίων Σκενδέρης σὴ μνήμη Γεωργίου Καραμάνου	2000
Ὁ κ. Δημ. Κοράκης σὴ μνήμη τῶν Γονέων του Ἀθανασίου καὶ Ἐλένης	3000	Ὁ κ. Σωτ. Οἰκονόμου σὴ μνήμη τοῦ Ἰωάννη Ἀγγέλη τέως Γεν. Διευθυντοῦ Κοιν. Προνοίας καὶ Κοιν. Ἀσφαλίσεως	2000
Ὁ κ. Ἰωάν. Παπαθεμιστοκλέους σὴ μνήμη τοῦ πατέρα του Γεωργίου Παπαθεμιστοκλέους	3000	Ἡ ἰατρὸς κυρία Οὐρ. Στοφόρου σὴ μνήμη τῶν Γονέων της γιὰ τοὺς πνευματικούς σκοπούς τῆς Ἑταιρείας	3000
Ὁ κ. Θέμος Μάϊπας σὴ μνήμη τοῦ πατέρα του Κωνσταντίνου Μάϊπα	5000	Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Πάνου Ι. Μελά σὴ μνήμη τῆς Ζωῆς Ράλλη μέσω τῆς «Ἐστίας»	3000
Ὁ κ. Ἰωάν. Πολυμερίδης σὴ μνήμη τοῦ πατέρα του Νικ. Πολυμερίδη	20.000	Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Δημ. Ι. Μελά σὴ μνήμη τῆς Ζωῆς Ράλλη μέσω τῆς «Ἐστίας»	3000
Ἡ κυρία Ἐλένη Καζαμία μέσω τῆς «Ἐστίας» σὴ μνήμη τοῦ συζύγου της, Ἀντιπροέδρου τῆς Ἑταιρείας Θωμᾶ Καζαμία	20.000	Ὁ κ. Δημ. Χρυσοβιτσινὸς σὴ μνήμη τῶν Γονέων του Πέτρου καὶ Αἰκατερίνης	1000
Ἡ κυρία Ἀγγελικὴ Σ. Ζούμπου σὴ μνήμη Σεβαστιανοῦ Κορχα-		Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ἰωάν. Κασσιοῦ σὴ μνήμη τοῦ πατέρα της Γεωργ. Δρόσου	2000

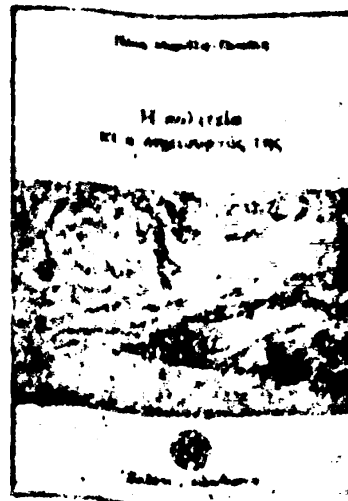
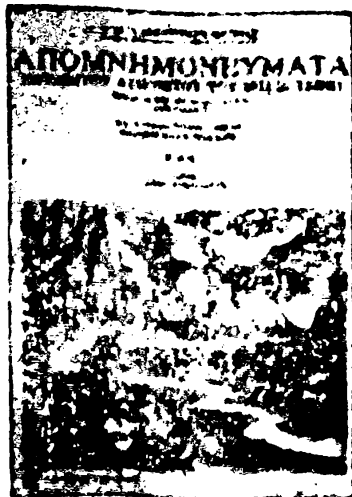

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΔΩΔΩΝΗ»
 ΑΘΗΝΑ: ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 3, Τ.Κ. 106 79
 ΤΗΛ. 36.37.973 - 36.30.312

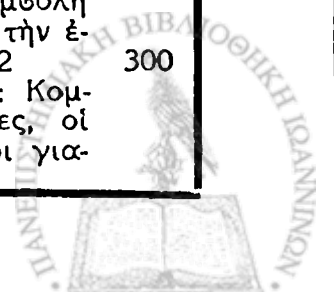
ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΔΩΔΩΝΗ»
 ΓΙΑΝΝΙΝΑ: ΒΛΑΧΛΕΙΔΗ 8, Τ.Κ. 453 32
 ΤΗΛ. 35.026 - 38.011

ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ»

	ΔΡΧ.		ΔΡΧ.
1. Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ — ΣΠ. ΚΑΛΛΙΑΦΑ: Σπυρίδων Λάμπρος, Α' έκδοσις 1961, Β' έκδοσις 1967	250	19. ΓΕΩΡΓ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: 'Ο 'Αλή πασᾶς ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, 1968	300
2. ΣΠΥΡ. ΚΑΛΛΙΑΦΑ — ΑΛ. ΒΑΜΒΕΤΣΟΥ — ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ — Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Σπυρίδων Βλάχος, ὁ ἀπὸ 'Ιωαννίνων 1961, Β' έκδοσις 1970	350	20. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Γ. Καστριώτης (Σκεντέρμπεης) 1968	300
3. Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ — ΣΠ. ΚΑΛΛΙΑΦΑ: Δημήτριος Σ. Μπαλάνος, Α' έκδοσις 1961, Β' έκδοσις 1963	250	21. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : "Ἡπειρος καὶ Λακωνία. ('Απὸ τὴν Σπλάντζα ἕως τὸν Αὐτονομιακὸν Ἀγῶνα 1914), 1968	250
4. Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: 'Η συμβολὴ τῆς 'Ηπείρου εἰς τοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς 'Ελευθερίας, 1963, Β' έκδοσις 1970	250	22. ΠΑΝΑΓ. ΓΡ. ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ : Τὰ 'Εθνικὰ Κληροδοτήματα καὶ αἱ πρὸς αὐτὰ ὑποχρεώσεις τῆς Πολιτείας, 1968	250
5. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : 'Ο μῦθος τῆς ἀλβανικῆς συμβολῆς εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς 'Ελλάδος, 1963	450	23. ΜΙΧ. ΠΕΡΑΝΘΗ : Λορέντζος Μαβίλης, ὁ ἥρωας τοῦ Δρίσκου, 1969	250
6. ΙΩΑΝ. ΕΞΑΡΧΟΥ: 'Ο οἰκονομικὸς προγραμματισμὸς τοῦ ἠπειρωτικοῦ χώρου, 1963	200	24. ΔΗΜ. Τ. Ν. ΜΠΟΤΣΑΡΗ : 'Η 'Απελευθέρωσις τῶν 'Ιωαννίνων, 1969	300
7. Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Γεώργιος Χατζῆς - Πελλερέν, ὁ 'Ηπειρώτης ἀγωνιστῆς, ὁ δημοσιογράφος, ὁ ποιητῆς, 1964	250	25. ΓΕΩΡΓ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: 'Ιωάννης Βηλαρᾶς, ὁ 'Ηπειρώτης λατροφιλόσοφος, ποιητῆς καὶ λόγιος, 1969	300
8. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Χρ. Χρηστοβασιλῆς, ὁ διηγηματογράφος, ὁ λαογράφος, ὁ πατριώτης, 1965	300	26. ΖΗΣΗ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ: Σπύρος Χασιώτης, ὁ 'Ηπειρώτης πατὴρ τῆς Γεωργίας, 1969	250
9. ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ Ι. ΚΑΚΟΥΡΗ: Θάνατος - 'Ανάστασις σὲ μαγικο - θρησκευτὰ «δρώμενα» τῆς λαϊκῆς λατρείας τῆς 'Ηπείρου, 1965	350	27. ΒΑΣΙΛΗ ΚΡΑΨΙΤΗ: Τὸ νόημα τοῦ Σουλίου, 1969	250
10. Γ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: 'Ιωάννης Κωλέττης, ὁ 'Ηπειρώτης Πρωθυπουργός, 1966	300	28. ΒΙΒΗΣ ΔΗΜ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: 'Η Κοινωνικὴ Πολιτικὴ καὶ οἱ 'Ηπειῶται 'Εθνικοὶ Εὐεργέται, 1970	250
11. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : 'Η ξενιτεία καὶ τὸ δημοτικὸ τραγούδι, 1966, Β' έκδοσις, 1970	250	29. Κ. Δ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ : Αἱ 'Ηπειρώτισσαι εἰς τοὺς ἔθνικοὺς ἀγῶνας, 1970	250
12. ΝΙΚΟΛ. ΤΣΑΚΑ: Πάργα, 1966	250	30. ΙΩΑΝ. ΒΟΓΑ: 'Η θέσις τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ ζητήματος, 1970	300
13. ΚΩΝ. Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ: Δομῆνικος Θεοτοκόπουλος, 1966	1000	31. ΑΛΚΗ ΜΑΝΘΟΥ : 'Ηπειῶται δημοσιογράφοι στὴ Ρουμανία, Θωμᾶς, Πασχίδης, 1970	300
14. ΓΕΩΡ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Δροσουλίτες, "Ἡπειρος, Κρήτη, 1967	250	32. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : 'Απόστολος 'Αρσάκης καὶ ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ 'Εταιρεία, 1970	300
15. ΓΕΩΡ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: 'Ο Γεώργιος Σταύρου καὶ ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα, 1967	250	33. ΙΩΑΝ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ: 'Η πνευματικὴ κατάστασις στὰ Γιάννινα στὶς ἀρχές τοῦ 19ου αἰῶνος, ὅπως τὴν εἶδαν οἱ ξένοι περιηγηταί, 1971	250
16. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : 'Αγγελικὴ Χατζημιχάλη καὶ ἡ 'Ηπειρωτικὴ λαϊκὴ τέχνη, 1967	300	34. ΑΘΑΝ. ΣΟΥΡΑ : 'Η συμβολὴ τῶν 'Αδελφῶν Ριζάρη εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, 1972	300
17. ΑΛΚΗ ΜΑΝΘΟΥ : 'Ηπειῶται εἰς τὴν Ρουμανίαν (Α' καὶ Β') 1967	300	35. ΓΕΩΡ. ΑΧ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ: Κομπογιαννίτες, Ματσουκάδες, οἱ ξακουσμένοι αὐτοδίδακτοι για-	

	ΔΡΧ.		ΔΡΧ.
τροί απ' τὸ Ζαγόρι τῆς Ἡπείρου, 1972	300	Πόβλα τῆς Μουργκάνας, κι ο εὐεργέτης Σπ. Τσίγκος, 1986	1000
36. ΑΛΚΗ ΜΑΝΘΟΥ : Ἡπειρώται δημοσογράφοι στὴ Ρουμανία, Σπ. Σίμος - Ζαχ Σαρδέλλης κλπ., 1973	300	57. ΚΩΣΤΑ Ι. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: Τὰ Γιάννινα, 1986	500
37. ΓΡΗΓ. ΓΚΙΖΕΛΗ: Ἡ λειτουργία τῶν Βορειοηπειρωτικῶν τραγουδιῶν τῆς ἀγάπης, 1973	250	58. ΕΚΘΕΣΙΣ Γενομένων Ζημιῶν τῆς ἐχθρικής Κατοχῆς 1941-44	600
38. Γ. Θ. ΜΑΡΑΖΙΩΤΗ: Ὁ Ἡπειρώτης Ἐθναπόστολος Πέτρος Ἡπίτης, 1973.	300	ΔΕΛΤΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	
39. Β. Γ. ΒΕΤΣΟΠΟΥΛΟΥ: Ὁ γάμος στὴν Πυρσόβανη τὰ παλιὰ τὰ χρόνια, 1973	400	- Πλήρης σειρά Δελτίου (12 τόμ.)	22.200
40. ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΥ : Λαϊκὴ ἀρχιτεκτονικὴ. Ἡπειρώτες μαστόροι καὶ γεφύρια, 1973	800	- Τεύχη 1 - 30 τιμὴ τεύχους	100
41. Δ. Τ. Ν. ΜΠΟΤΣΑΡΗ: Ἀγῶνες ἐλευθερίας, 1973	400	- > 32-122 τιμὴ τεύχ.	200
42. ΣΤΑΘΗ Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗ: Χριστόδουλος Κλονάρης, Ζαγοριτῆς, 1975	250	- Τεύχος 31 τιμὴ τεύχ.	300
43. ΕΥΑΓΓ. Κ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ : Παραλειπόμενα καὶ κατάλοιπα τοῦ παναρχαίου πρώτου ἐν Ἡπείρῳ Μαντείου Δωδώνης, 1975	250	- > 34 > >	400
44. ΕΜΜ. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ : Ἡ Ἡπειρος καὶ τὸ Εἰκοσιένα, 1975	300	- > 40-41 > >	300
45. ΔΗΜ. Σ. ΛΟΥΚΑΤΟΥ: Ὁ Παροικιακὸς λόγος τῶν Ἡπειρωτῶν, 1976	400	- > 53-54 > >	500
46. ΠΑΥΛΟΥ Γ. ΔΕΛΑΠΟΡΤΑ : Μνήμη Γεωργίου Γκάλγκου, 1977	250	- > 55 > >	200
47. ΑΘΑΝΑΣ. ΚΙΤΣΟΥ: Θεσπρωτικὴ Γῆ, 1977	250	- > 59, 60, 61 > >	400
48. ΑΛΕΞ. Σ. ΤΣΟΥΚΑΝΕΛΗ: Χαράλαμπος Κατσιμητρός, Πρόμαχος τῆς Ἡπείρου, 1978	500	- > 62 > >	400
49. ΣΤΑΘΗ Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗ: Ἰωάννης Λαμπρίδης, 1979	350	- > 76-77 > >	200
50. ΑΘΑΝ. Δ. ΤΣΕΚΟΥΡΑ: Ἀπὸ τοῦ 98ου ὑψώματος. Ἀναμνήσεις Ἡπειρώτου Ἀγωνιστοῦ, 1979	1200	- > 93 > >	300
51. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΑΒΑΛΑ : Μία σκιαγραφία τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ τοῦ Κράτους του, 1980	300	Β' ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ	
52. ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΚΙΤΣΟΥ - ΠΙΤΟΥΛΗ: Ἐκδότες καὶ Τυπογράφοι τῆς Τουρκοκρατίας, 1980	250	1. ΑΚΡΟΚΕΡΑΥΝΙΟΥ: Τὸ λυκόφως τῶν θεῶν στὴν Ἀλβανία	300
53. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ: Σούλι - Σουλιῶται, 1983	300	2. Ν. ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ: Ὅσα ἔγραψα στὸ Μοναστήρι	600
54. ΣΤΑΘΗ Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗ : Κώστας Γκράτζιος, 1983	350	3. Ν. ΓΟΥΖΕΡΙ: Βαθειές κι ἀνάλαφρες πινάκες	100
55. ΓΙΩΡ. Δ. ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΥ: Ἀλλοτινὰ κι ἀξέγαστα, 1985	600	4. Σ. ΔΑΚΑΡΗ: Ὁδηγὸς Νήσου Ἰωαννίνων	300
56. ΓΙΩΡ. Δ. ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΥ : Ἡ		5. Κ. ΚΑΖΑΝΤΖΗ: Τὰ σκλαβωμένα Γιάννινα	400
		6. Χ. ΚΑΤΣΙΜΗΤΡΟΥ: Ἡ Ἡπειρος προμαχοῦσα (ἐξαντλημένο)	
		7. Δ. Τ. Ν. ΜΠΟΤΣΑΡΗ: Μικρὰ Ἀσία	300
		8. Δ. Τ. Ν. ΜΠΟΤΣΑΡΗ: Ἰσπανοὶ - Ἕλληνες	300
		9. Δ. Τ. Ν. ΜΠΟΤΣΑΡΗ: Τιμητικὴ ἐκδήλωση	150
		10. Κ. ΝΤΟΥΛΑ: Πέσις - Ὑποπέσις	200
		11. Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: Εὐεργέτες - Δωρητὲς Ζαγορίου	200
		12. Φ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἡπείρου	600
		13. Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ: Ἡ πραγματικὴ εἰκὼν τῆς ἐν Ἀλβανία Ἐθν. Ἑλληνικῆς Μειονότητας	250
		14. Χ. ΡΕΜΠΕΛΗ: Κοντσιώτικα	1500
		15. Κ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ: Ἡ Πινακοθήκη Ἰωαννίνων	250
		16. Χ. ΧΑΒΕΛΑ: Γεν. Βιολογίας ἀπλὰ στοιχεῖα	100
		17. Χ. ΧΑΒΕΛΑ: Ὁ Οὐρανὸς	100
		18. Σ. ΧΙΛΙΑΔΑΚΗ: Ταξίδια στὴν Ἡπειρο	500
		19. Σ. ΣΑΛΑΜΑΓΚΑ: Ἀπαντα (Τόμοι 5)	6000
		α.-Α. ΖΩΙΔΟΥ: Χάρτης Ἡπείρου	200
		β.-Γ. ΔΟΥΡΔΟΥΦΗ: Μεγάλη χάρδρα τοῦ Βίκου (Πίνακας)	1000